

LAUSUNTO
15.6.2008

Dno 999/221/2008

Jakelussa mainituille

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO HALLINNONALAN YKSIKÖIDEN VUODEN 2007 TOIMINNASTA

Työ- ja elinkeinoministeriö antaa tilinpäätöskannanottonsa hallinnonalan virastojen, laitosten, sopimusyhteisöjen ja rahastojen vuoden 2007 toimintakertomuksista ja tilinpäätöslaskelmista. Tulossopimusosapuolena vuonna 2007 oli kauppa- ja teollisuusministeriö. Kannanotto perustuu talousarvioasetukseen (1243/1992, muutos 7.4.2004), jonka mukaan kannanoton sisältönä on: 1) Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta; 2) Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet; ja 3) Toimenpiteet, joihin yksikön on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi. Arvioinneissa on otettu huomioon yksiköistä tehdyt tarkastukset ja muut selvitykset. Kannanotto koskee 12 virastoa ja laitosta sekä 7 sopimusyhteisöä, joiden kanssa ministeriö on tehnyt tulossopimuksen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksista on tehty yhteinen arvio.

Tuloksellisuus ja tulostavoitteiden toteutuminen

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat pääosin toteutuneet tai kehittyneet oikean suuntaisesti. Yksiköt ovat toimineet tulossopimuksissa edellytetyllä tavalla ja toimillaan edistäneet tavoitteiden toteutumista. Erityisesti voidaan todeta Geologian tutkimuskeskuksen, Matkailun edistämiskeskuksen, Turvatekniikan keskuksen, Kilpailuviraston, Kuluttajatutkimuskeskuksen, Invest in Finlandin ja Finpro ry:n yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutuneen sovitulla tavalla.

Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen tulossopimuksen mukaiset toimet vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi on tehty mutta toimenpiteiden vaikutukset kysyntään eivät ole vielä nähtävissä. Työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteiskunnallisessa vaikuttavuudessa jäätiin asetetuista tulostavoitteista. Tavoitteista jääminen oli osassa tavoitteista seurausta toimimattomien mittareiden soveltamisesta ja osassa rakennerahasto-ohjelmakauden viivästyisestä. Vaikuttavuus kuitenkin kehittyi oikeaan suuntaan.

Tekesin toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus on useiden tekijöiden summa, johon vaikuttavat paitsi Tekesin toiminta, myös lukuisat muut toimintaympäristön tekijät.

Tekesin asiantuntija- ja rahoituspalveluita seurataan monin tavoin mm. ulkoisilla arvioinneilla sekä erilaisilla tutkimuksilla ja selvityksillä. Voidaan todeta, että Tekes saavutti pääosin yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tulostavoitteensa.

Ministeriö katsoo, että jatkossa olisi kiinnitettävä entistä enemmän huomiota toimintaympäristömuutosten ennakointiin ja toiminnan suuntaamiseen tulossopimuksessa asetettujen prioriteettien mukaisesti. Tavoitteiden on oltava vaikutettavissa ja mitattavissa olevia ja ne on pyrittävä pitämään haasteellisella tasolla.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet toteutuivat erityisen hyvin noin puolessa yksiköistä. Myös henkisille voimavaroille tulee asettaa tavoitteet tulossopimuksissa. Yksiköt ovat toteuttaneet tulossopimusten mukaisia toimia näillä alueilla, joten kehitys on ollut oikean suuntaista.

Finpro on kyennyt lisäämään ja syventämään yhteistyötään muiden VKE-toimijoiden (viennin ja kansainvälistymisen edistäminen) kanssa. Myös Invest in Finland syvensi kiitettävästi yhteistyötään hallinnonalan muiden toimijoiden kanssa. Verkkopalvelujen ja sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen eteni erityisesti Kuluttajavirastossa.

Virastot ja laitokset ovat lähtökohtaisesti toimineet siten, että myös henkisten voimavarojen tavoitteet saavutettaisiin. Erityisiä kehittämistoimia henkisten voimavarojen alueella toteutettiin mm. Geologian tutkimuskeskuksessa, joka on käynnistänyt ja ylläpitänyt monipuolista keinovalikoimaa henkilöstön kehittämisessä ja osaamisen sekä työhyvinvoinnin parantamisessa. Kilpailuvirasto aloitti vuoden 2008 alussa järjestelmällisen esimieskoulutuksen. Kuluttajatutkimuskeskus on käynnistänyt kehittämissankkeita sisäiseen tiedottamiseen ja esimiestyöhön liittyen. Matkailun edistämiskeskus keskittyi laaja-alaisesti henkilöstön muutosturva-asioihin. Turvatekniikan keskus osallistui Suomen paras työpaikka –tutkimukseen ja on aloittanut tulosten analysoinnin ja kehittämistoimenpiteiden tunnistamisen. Valtion teknillisellä tutkimuskeskuksella on henkilöstöbarometrin mukaan selkeä tarve johtamiskäytäntöjen uudelleenarviointiin. Matriisiorganisaation sisäänajo vie oman aikansa, mikä näkyy sekä Tekesin että VTT:n henkilöstötyytyväisyysbarometrin tuloksissa. Tekes otti käyttöön henkilöstöresurssien suunnittelua ja johtamista tukevan tietojärjestelmän, Resson.

Tuottavuus

TEM hallinnonalalle määrätty tuottavuusohjelman mukainen henkilöstön vähennysvelvoite vuoteen 2011 on -1 299 henkilötyövuotta. Lähtökohtavuotena pidetään vuoden 2005 henkilötyövuositoteumaa. Vuonna 2007 toteutettuja rakenteellisia toimenpiteitä tuottavuusohjelman toteutumiseksi olivat Geologian tutkimuskeskuksen laboratoriopalvelujen yhtiöittäminen ja Matkailun edistämiskeskuksen tiettyjen toimintojen lakkauttaminen ja järjestäminen uudelleen. Virastot valmistelivat aktiivisesti uudistuksia ja ne toteutuivat suunnitellusti. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen liikelaitostamista ei jatketa johtuen EU komission kielteisestä kannasta. Ministeriö on käynnistänyt valmistelut järjestää VTT:n markkinaehtoinen toiminta toisella tavalla. Työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteispalveluja hyödynnettiin ja työvoimatoimistoverkkoa kehitettiin. Ministeriö edellyttää, että yksiköt toimivat yksikkökohtaisten vähennystavoitteiden mukaisesti ja näin kokonaisvähennys saavutetaan vuonna 2011. Valtioneuvoston maaliskuussa 2008 tekemän kehyspäättöksen yhteydessä esittämät uudet tuottavuustavoitteet eivät sisälly taulukkoon.

Tuottavuusohjelman toteutuminen (htv)¹

	Toteuma 2005	Toteuma 2007	Asetettu ta- voite vuoteen 2011 men- nessä ²
TEM	656	630	-72
GTK	794	763	-140
VTT	2 471	2 530	-180
Tukes	117	117	-13
Mikes	64	70	-5
Tekes	266	275	14
KTK	40	38	-3
PRH	473	483	-50
Kuvi	95	93	-15
Kivi	72	73	0
MEK	113	87	-86
EMV	31	30	0
TE-keskukset	1 905	1 896	-80
Työvoimatoimis- tot	3 865	3 779	-350

Hallinnonalan virastot ja laitokset osallistuivat Tilastokeskuksen tuottavuustilastointihankkeeseen. Kehittämishankkeen tarkoituksena oli kehittää valtion tuottavuustilastointia sisällöllisesti jo siinä mukana olleiden yksiköiden osalta ja toiseksi saada siihen mukaan uusia yksiköitä kattavuuden parantamiseksi. Sisällön kehittäminen tarkoitti suoritteiden entistä tarkempaa määrittelyä, jolloin mahdollisimman suuri osa yksikön palvelutuotannosta saatiin mukaan laskentaan. Edelleen kustannustietojen kohdentamista suoritteille tarkennettiin. Myös uusia yksiköitä saatiin mukaan valtion tuottavuustilastointiin. Kehittämistyön tuloksena Tilastokeskus laatii tiedot hallinnonalan tuottavuuden kehittymisestä. Yksiköt osallistuivat ministeriön tukemaan kehittämissankkeeseen varsin aktiivisesti. Yksiköissä työ edellytti koko organisaation panosta ja seurantajärjestelmien kehittämistä, joissakin yksiköissä uuden seurantajärjestelmän luomista. Valtionhallinnon tuottavuuden kehittyminen on yksi lähivuosien painopistealueista ja ministeriö tukee hanketta. Kehitystyötä on tärkeää jatkaa mahdollisimman oikean kuvan saamiseksi tuottavuuden kehityksestä.

Ministeriö hyödyntää tuottavuuden kehitystä kuvaavia hallinnonalatasoisia ja yksikkökohtaisia indeksejä tulosohtauksessa seurantatietona ja tapauskohtaisesti myös pitkän aikavälin tavoitteenasettelussa tulossopimuksessa. Suoritetuotannon volyymin kehityksestä ja sen meno-osuuksista ministeriö saa nykyistä paremmin tietoonsa yksikön tekemisen, jota voidaan hyödyntää arvioitaessa sitä mihin palvelutuotannossa keskitytään.

Tuloksellisuuden raportointi

Yksiköiden tuloksellisuuden raportointi on asianmukaista ohjauksen ja tulosvastuun kannalta poikkeuksetta lähes kaikissa yksiköissä. Raportointimuodot ja käytännöt ovat hyvin säädeltyjä ja niissä noudatetaan tulossopimuksen rakennetta. Jatkossa tulisi edelleen kiinnittää huomiota Indikaattoreiden valintaan ja kehittämiseen. Yksiköt

¹ Toteumat ovat tilinpäätösaineiston mukaisia.

² Vanhan ohjelman mukaiset tavoitteet. Ei sisällä tukipalveluista tehtäviä vähennyksiä.

ottivat vuonna 2007 käyttöön valtionhallinnon Netra-tietojärjestelmän tuloksellisuusosion. Järjestelmä parhaimmillaan tehostaa tulosohjausta monella tapaa; se vahvistaa säännönmukaista tavoitteenasettelua, mittareiden käyttöä ja raportointia sekä mahdollistaa analyysin teon tilinpäätöskannanottojen perustaksi. Ministeriö edellyttää, että virastot ja laitokset käyttävät tietojärjestelmää Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti ja pyrkivät aktiivisesti antamaan panoksensa kehitystyöhön. Tämä myötävaikuttaa tietojen hyödyntämistä tulosohjauksessa ja edistää sähköisten työkalujen käyttöönottoa.

Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriön vaatimat selvitykset toiminnan suuntaamisen ja tulostavoitteiden toteutumattomuuden johdosta on esitetty yksikkökohtaisissa arvioissa.

VTT:n toiminnan tasapainoisen kehityksen takaamiseksi on tärkeää, että tutkimuskapasiteetin uudelleen suuntaamisessa hyödynnetään tehokkaasti sisäisen koulutuksen mahdollisuudet. Kannattavuuden parantaminen on VTT:n talouden ja johtamisen suurin lähiajan haaste, johon pitää vastata paremmalla kustannusten hallinnalla ja parantamalla projektitoiminnan kannattavuutta. Tutkimuspalvelujen kysynnän vaihteluihin sopeutumiseksi on myös tarpeen etsiä keinoja, joilla rahoituksen joustavuutta parannetaan. Tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen edellyttää sekä johdon että henkilöstön tulostietoisuuden lisäämistä. VTT:n tulee kirkastaa kansainvälisen yhteistyön strategiaansa ja siinä noudatettavia periaatteita lähtökohtana Suomessa toimivien yritysten osaamisen ja kilpailukyvyyn vahvistaminen.

Ministeriö on aloittanut TE-keskusten ohjausmallin kehittämisen. Kehittämistyötä valmistellaan myös muut hallinnonalat kokoavassa tulosohjaustyöryhmässä. Tässä yhteydessä arvioidaan uudelleen myös vaikuttavuusarvioinnin perusteet ja mittaristo.

Ministeriön konserniohjausmalli on tarkoitus hyväksyä syksyllä 2008. Konserniohjausta toteutetaan mm. tulosohjauksen keinoin, jossa uutena asiakirjana on konserniohjauslinjaukset. Linjauksissa määritellään toiminnan painopistealueet, joiden toteuttamiseksi yksiköille asetetaan tulostavoitteita. Painopistealueiden toteutumista yksiköissä tullaan seuraamaan osana tilinpäätöskannanottoa. Ministeriö valmistelee mallin politiikan vaikutusten arvioimiseksi. Mallin tavoitteena on parantaa arviointia ja yhtenäistää nykyistä sirpalemaista arviointikäytäntöä.

Ministeriö seuraa osana tulosohjausprosessia, että Valtiontalouden tarkastusviraston huomautukset tulevat korjatuiksi.

Mauri Pekkarinen
Elinkeinoministeri

Tarja Cronberg
Työministeri

Kalle J. Korhonen
Alivaltiosihteeri

LIITE	Yksikkökohtaiset arvioinnit virastojen ja laitosten toiminnasta vuodelta 2007
JAKELU	Työvoima- ja elinkeinokeskukset Työvoimaopisto Geologian tutkimuskeskus Valtion teknillinen tutkimuskeskus Turvatekniiikan keskus Kuluttajatutkimuskeskus Mittatekniiikan keskus Tekes – Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Patentti- ja rekisterihallitus Kuluttajavirasto Kilpailuvirasto Matkailun edistämiskeskus Energiamarkkinavirasto Keksintösäätiö Suomen standardisoimisliitto SFS Finpro ry Invest in Finland – säätiö Valtion ydinjätehuoltorahasto Valtion takuurahasto Huoltovarmuuskeskus / Huoltovarmuusrahasto
TIEDOKSI	Ministeriön osastot ja yksiköt Valtiovarainministeriö Valtion talouden tarkastusvirasto Valtiokonttori (www.netra.fi)

Yksikkökohtaiset arvioinnit virastojen ja laitosten toiminnasta vuonna 2007

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO TYÖVOIMA- JA ELINKEINOKESKUSTEN (TE-KESKUKSET) TOIMINNASTA VUONNA 2007

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden kehityksestä

Vaikuttavuus

TE-keskusten toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistämisen, työmarkkinoiden toimivuuden edistämisen, alueen vetovoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistamisen, sekä alkutuotannon toimintaedellytysten turvaamisen suhteen. Toteumatietojen perusteella TE-keskukset eivät kokonaisuudessaan saavuttaneet kovin hyvin em. osa-alueilla niille asettuja tavoitteita.

Yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistämisen osalta tavoitteista jäätiin niin yritysten kasvun tukemisen kuin yritysten kansainvälistymisen mittareilla tarkasteltuna. Kokonaistulkinnan taustalla on kuitenkin syytä huomioida ensiksi se, että kyseisillä osa-alueilla tavoitteista jääminen on osin seurausta toimimattomien mittareiden soveltamisesta. Tämä koskee erityisesti mittaria "kasvuyrityspalveluun osallistuneiden yritysten viennin osuus liikevaihdosta, %", jonka osalta toimivaa seurantajärjestelmää ei ole ollut käytössä. Osassa TE-keskuksia mittarien tavoitetasot ovat perustuneet liian vahvasti arvioihin (esim. oletus seurantajärjestelmään kirjattavasta tiedosta). Esimerkiksi Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla tavoitteet uusien hankeasiakkaiden määristä ovat olleet selvästi ylimitoitettuja, kuten Pirkanmaalla tavoite kansainvälistymisneuvontaan osallistuneiden yritysten määrästä.

Parhaiten yrittäjyyden ja yritystoiminnan edistämisen suhteen TE-keskukset ovat onnistuneet yrittäjyyskasvatuksessa ja uuden yritystoiminnan aikaansaamisessa, jossa tavoite edellisvuotiseen tapaan ylittyi selvästi.

Työmarkkinoiden toimivuuden edistämisen kannalta TE-keskusten vaikuttavuuden kehitys oli vuonna 2007 edellisvuotta myönteisempää, olkoonkin, ettei asetettuja tavoitteita kokonaisuudessaan onnistuttu saavuttamaan. Kertomusvuonna yritysten kokemat rekrytointiongelmien vähenivät selvästi ja rakenteellinen työttömyys laski edelleen vaikeasti työllistyvien määrän suhteen. Yhteishankintakoulutuksen mittareilla mitattuna työorganisaatioiden inhimillisten voimavarojen ja työelämän kehittämisen osalta hieman parantunut vaikuttavuus ei ole ollut toivottua tasoa.

Alueen vetovoimaisuuden ja kilpailukyvyn vahvistumisen sekä alkutuotannon toimintaedellytysten suhteen asetetut tavoitteet eivät vuonna 2007 toteutuneet. Selvästi tavoitteista jääneet toteumat johtuvat TE-keskusten toimintakertomusten perusteella rakennerahasto-ohjelmakauden vaihtumisella. Vuoden 2007 tavoitteita asetettaessa ei osattu ennakoida, että uuden ohjelmakauden toimeenpanon käynnistyminen viivästyy.

Edellä todettiin, että TE-keskukset eivät kokonaisuudessaan saavuttaneet kovin hyvin niille asettuja vaikuttavuustavoitteita. Tämä ei tarkoita kuitenkaan sitä, ettei suurin osa mittaritoteumista olisi kehittynyt toivottuun suuntaan. Tavoitteista jääminen johtui toisaalta osin siitä, ettei osa valituista indikaattoreista mahdollistanut vaikuttavuuden seurantaan. Asiaan tullaan kiinnittämään huomiota toukokuun alussa 2008 käynnistyy-

neellä TE-keskusten tulosohjauskierroksella, jossa ohjausmallia uudistetaan TE-keskusten rakenneuudistusta silmällä pitäen. Uudessa tulosohjausmallissa tullaan toisaalta kiinnittämään huomiota tavoitteiden toteutumisen seurannan tiivistämiseen siten, että vaikuttavuustavoitteissa onnistumista voidaan tarkastella ao. toimintavuoden aikana (esim. kvartaali- ja puolivuotis seuranta).

TE-keskuksille asetettiin tulosneuvotteluissa vuositason vaikuttavuustavoitteiden lisäksi toiminnallisen tehokkuuden, tuotosten ja laadunhallinnan sekä henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tavoitteet.

Toiminnallinen tehokkuus

TE-keskusten toiminnallista tehokkuutta seurattiin sekä tuottavuuden (suorite/htv) että kannattavuuden (€) suhteen. Yhdeksän mittarin toteumien perusteella arvioina asetettuja tuottavuustavoitteita ei kuudessa tapauksessa saavutettu. Osa tavoiteltua pienemmistä toteumista (KTM:n yritystuet, ESR-hanketyö, maaseudun yritys- ja kehittämishankkeet) johtuu EU-ohjelmakauden vaihtumisesta. Edellisvuoteen verrattuna tuottavuus parani työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen toimeenpanossa ja yhteishankintakoulutuksessa, palkkaturvassa sekä maahanmuutto- ja pakolaisasioissa.

Maksullisen toiminnan osalta TE-keskusten liiketaloudellisten täyskateellisten suoritteiden (henkilöstöratkaisut, työvoiman vuokraus ja ammatillinen kuntoutus) tuotot olivat yhteensä 16 milj. euroa ja kustannusvastaavuus 109 %, mikä oli yli tavoitteen.

Tuotokset ja laadunhallinta

EU-ohjelmakauden 2000–2006 päättyminen heijastui myös osassa suoriteperusteisia tuotosmittareita, joissa kehitys oli laskevaa. Toteumien perusteella parannusta edellisvuoteen verrattuna tapahtui teknologiahankkeiden päätösten, työvoimakoulutuksen suorittaneiden sekä kokotilan valvontojen määrässä.

Laadunhallinnan osalta useimmat mittarit osoittavat palvelukyvyn ja laadun joko parantuneen hieman tai pysyneen suunnilleen tavoitteenmukaisella tasolla. Asetettuihin tavoitteisiin nähden on selvää parannusta ennen muuta asiakastyytyväisyyteen perustuvan laatutason suhteen. Mittareista ainoastaan tunnettuus potentiaalisessa asiakaskunnassa on selvästi laskenut.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkisten voimavarojen osalta tavoite asetettiin TE-keskusten henkilöstön työtyytyväisyydelle, jolle asetettu tavoite 3,4 (asteikko 1-5) lähes saavutettiin (3,3). Eniten tavoitteistaan jäivät Hämeen ja Pirkanmaan TE-keskukset, vähiten Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan keskukset. Huomattavaa on, ettei yksikään TE-keskus saavuttanut asetettua tavoitetasoa.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

TE-keskuksista muodostettiin 1.1.2007 lukien yksi tilivirasto. Tilivirastotehtäviä hoitamaan perustettiin Etelä-Savon TE-keskuksen yhteyteen TE-keskusten yhteinen talouspalveluyksikkö, joka vastasi keskitetysti TE-keskusten vuoden 2007 tilinpäätöksen laatimisesta. Jokainen TE-keskus on laatinut toiminnastaan toimintakertomuksen ilman tilinpäätöslaskelmia ja tilitietoja. Rakenteeltaan samanlaiset, tulossopimuksissa

sovitut numeeriset tavoitteet sisältävät toimintakertomukset tuotettiin toista kertaa ministeriön ohjeistuksen mukaisesti BSC:n kautta.

Edellä mainitun raportoinnin työnjaon perusteella tilinpäätöksessä keskitytään esittämään yhteenvedot TE-keskusten toimintakertomuksissaan esittämistä toiminnan vaikuttavuuden, toiminnallisen tehokkuuden, tuotosten ja laadunhallinnan, henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen (ml. työvoimatoimistot ja vastaanottokeskukset) sekä sisäisen valvonnan ja arviointien tiedoista (ml. yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä). Jokainen TE-keskus on vastaavasti toimintakertomuksessaan esittänyt tarkemmat tiedot ja analyysit toiminnasta ao. ulottuvuuksilla.

Ministeriön näkökulmasta BSC-seurantatietoihin perustuvat toimintakertomukset tarjoavat hyvän pohjan TE-keskusten toiminnan vaikuttavuuden sekä tuloksellisuuden tarkastelulle: eri osa-alueille asetetut tavoitteet ja niiden mukaiset tulokset esitellään samalla rakenteella havainnollisessa ja vertailukelpoisessa muodossa. Edellisvuoden tapaan raportoinnin suoranaiset kehittämistarpeet kohdistuvat vaikeaselkoiseen "Toiminnallinen tehokkuus" -osioon, johon tarvittaisiin tiivis yhteenvedo-osio.

Toimintakertomukset ovat keskimäärin huolellisesti laadittuja ja tulokset (esim. selvät toteutumapoikkeamat) verraten hyvin analysoituja. Osassa toimintakertomuksia (esim. Lappi, Pohjois-Pohjanmaa) keskusteleva raportointitoteutus on erittäin hyvää tasoa. Kaikkineen toimintakertomusten strukturoitu rakenne vaikuttaa toimivalta ja epäilemättä selkiyttää raportointia. Ensi vuoden raportointia silmällä yhtenä kehittämiskohteena voidaan kuitenkin nostaa esiin vuosiraporttien alussa oleva Johdon katsaus -osio, jota TE-keskuksissa sovelletaan hieman eri logiikalla. Koska toimintakertomukset eivät sisällä varsinaista yhteenvedo-osiota, voisi johdon katsauksen ajatella pitävän sisällä BSC-näkökulmat kokoavan, *tasapainotetun* itsearviointin kokonaisuonnistumisesta.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

VTV antoi kuudelle TE-keskukselle (Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Satakunta, Uusimaa ja Varsinais-Suomi) kielteisen laillisuuskannanoton ja viidelle TE-keskukselle lievempiä huomautuksia (Etelä-Savo, Pohjois-Pohjanmaa, Satakunta, Uusimaa ja Varsinais-Suomi). Kielteiset laillisuuskannat koskivat pääosin talousarvion määrärahojen kohdentamista, määrärahan käyttötarkoitusta sekä maksullisen toiminnan kannattavuuden seuranta. Lievemmat huomautukset kohdistuivat lähinnä ESR-valtuuksien käyttöajan varmentamiseen Keka-järjestelmässä.

VTV antoi Kaakkois-Suomen TE-keskukselle ilmoitusvelvollisuuden maksullisen toiminnan kannattavuuden järjestämisestä. Kaakkois-Suomen TE-keskuksen tulee toimittaa vastauksensa myös työ- ja elinkeinoministeriölle.

Ministeriö edellyttää TE-keskuksilta toimenpiteisiin ryhtymistä huomautusten korjaukseksi.

Edellisessä tilinpäätösarvioinnissa pyydettyihin kehittämissuhteisiin on pääosin vastattu ja tehdyt toimenpiteet ovat olleet riittäviä.

TE-keskusten toiminta on linjassa ohjaavien ministeriöiden strategisten tavoitteiden ja tulossopimuksessa sovittujen strategisten tavoitteiden kanssa.

TE-keskuskohtaiset arvioinnit otetaan huomioon alustavien tulostavoitteiden laadinnassa vuodelle 2008.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO GEOLOGIAN TUTKIMUSKESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

GTK on saavuttanut kertomusvuonna erinomaisesti laitokselle asetetut vaikuttavuustavoitteet kaikilla toimialoillaan. GTK:n toiminnan tärkeyttä kaivannaistoiminnan ja yhdyskuntien tarvitseman geolan tietämyksen osalta osoittaa laitoksen tarjoamien palvelujen, aineistojen ja verkkopalvelujen ennätyksellisen suuri kysyntä. GTK:n monipuolinen asiantuntemus ja tietopohja ovat mahdollistaneet sen, että laitos on kyennyt joustavasti vastaamaan kysynnän muutoksiin.

Hyvänä välillisenä indikaationa laitoksen toiminnan vaikuttavuudesta ovat metallimalmien louhinnan ja malminetsintäpanostuksen kasvu sekä turpeen ja kiviainesten ennätystasolle kohonnut tuotanto. Kaivostoiminnassa merkittäviä tapahtumia vuonna 2007 olivat Suurikuusikon kultakaivoksen sekä Talvivaaran nikkelikaivoksen rakennusvaiheet. Vireillä on lisäksi monia GTK:n paikallistamaan esiintymään perustuvia kaivoshankkeita. Maankäyttö- ja ympäristösektorilla GTK:n omat ja sen koordinoimat kansainväliset tutkimushankkeet saivat kansainvälistä tunnustusta ja myönteistä huomiota.

Myönteistä on verkottumisen vahvistuminen tarkasteluvuonna erityisesti kotimaisten, mutta myös kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa esim. EU-tasolla. Kotimaassa GTK on jatkanut verkostoitumistaan maalämpötutkimuksiin ja luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvissä hankkeissa kuten alueellisten bioenergiataseiden arvioinnissa ja kiviainesten tilinpitojärjestelmän rakentamisessa.

GTK:n kemian analytiikan toiminnot yhtiöitettiin siten, että uusi yhtiö Labtium Oy aloitti toimintansa 1.9.2007. GTK tuki aktiivisesti ja rakentavasti tätä ministeriön johdolla toteutettua hanketta. Ministeriö sai GTK:lta monin tavoin asiantuntijatukea myös kaivostoiminnan viranomaistehtävien kehittämiseen liittyvässä valmistelutyössä. Näitä olivat esimerkiksi kaivoslain uudistaminen, kaivosrekisterin ja kaivossektorin verkkopalvelujen kehittäminen sekä opaskirjan laatiminen malminetsinnästä ja kaivostoiminnasta suojelualueella.

Toiminnallinen tuloksellisuus

GTK:lle asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet kokonaisuutena varsin hyvin.

Luonnonvarojen etsintää ja arviointia käsittelevät tavoitteet toteutuivat tavoitteen mukaisesti tai ylitettiin lukuun ottamatta tavoitetta taloudellisten malmiesiintymien raportoinnista ministeriölle. Malminetsinnässä painopistettä siirrettiin yhä selvemmin asiakastarpeita vastaavasti malmipotentialisten vyöhykkeiden ja uusien malmityyppien tunnistamiseen sekä perustiedon tuottamiseen ja palveluihin. Kansallisesti tärkeä kiviainesten tilinpitojärjestelmä saatiin koekäyttövaiheeseen, ja järjestelmän Internet-palvelu avataan vuoden 2008 puolella.

Geologisen kartoituksen osalta tavoitteet ovat toteutuneet hyvin kaikilta osin. Toiminta on perustunut monipuoliseen yhteistoimintaan tutkimuslaitosten, kuntien ja yritysten kanssa.

Tutkimuksessa ja kehittämisessä saavutettiin tavoitteet lähes kaikilta osin. Tarkasteluvuonna saatiin mm. koko Fennoskandian käsittävä malmitietokanta valmiiksi ja julkaistiin yhteistyössä naapurimaiden kanssa. Kansainväliset tieteellisten tutkimusten tai artikkeleiden julkaisumäärät lähes yltyivät tavoitteeseen (tavoite 60, toteutuma 55). Osallistuminen yhteisrahoitteisiin tutkimus- ja kehittämisohjelmiin ja hankkeisiin on laitoksen strategisten tavoitteiden mukaista (tavoite 70, toteutuma 73). Niistä saadut tuotot ylittivät hieman tavoitteet ja kustannusvastaavuustavoite 50 % ylittyi 5,1 prosenttiyksiköllä.

GTK saavutti laajentuneet *tiedonhallinnan* tavoitteensa, mitkä osaltaan vahvistivat laitoksen roolia kansallisena geotiedon keskuksena. Viisi vuotta kestänyt Outokumpu Oy:n geodatan siirto GTK:lle saatiin päätökseen, mikä hanke lisäsi GTK:n tietovarantoa noin viidenneksellä.

Tutkimuslaitos saavutti taloudellisuuteen liittyvät tavoitteensa erinomaisesti. Maksullisen toiminnan sekä volyymi- että kannattavuustavoitteet ylittyivät roimasti. Toteutunut ylijäämä oli yli kaksinkertainen tavoitteeseen verrattuna. Laitos on jatkanut laskenta-toimensa ja erityisesti sisäisen laskennan kehittämistä suuntaan, joka mahdollistaa jatkossa yhä vakiintuneemman informaation saamisen organisaation taloudenpidosta. Toiminnan tehokkuuden mittaamista koskevat tekijät ja luvut on kuvattu riittävällä tavalla ottaen huomioon, mitä päätulosalueista oli tulossopimuksessa sovittu.

Runsas osallistuminen kansainvälisiin hankkeisiin ja yhteisrahoitteiseen toimintaan osoittavat GTK:n kansainvälistä kilpailukykyä. Lisäksi maksullisten palvelujen ja aineistojen kysynnän sekä verkkopalvelujen käytön valtava kasvu kuvaavat osaltaan sekä tuotteiden ja palvelujen laatua, että GTK:n palvelukykyä. Laitoksen toteuttama systemaattinen kehittämistyö ja jatkuva laadunvarmistus tällä saralla tuottavat hyvää tulosta ja kauttaaltaan myönteistä palautetta.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kertomusvuonna GTK:lla on käynnistetty ja ylläpidetty monipuolista keinovalikoimaa henkilöstön kehittämisessä ja osaamisen sekä työhyvinvoinnin parantamisessa. Laitos keskittyi johtamisen ja esimiestyön sekä osaamisen hallinnan pitkäaikaiseen kehittämiseen. Laitoksen voidaan katsoa saavuttaneen tavoitteet henkisten voimavarojen hallinnassa ja kehittämisessä.

Tuottavuusohjelmaan liittyviä henkilöstöpoliittisia toimenpiteitä on edistetty tavoitteiden mukaisesti monin erilaisin toimin. Henkilöstömäärän väheneminen on ollut KTM:n hallinnonalan tuottavuusohjelman mukainen, kun otetaan huomioon laboratorioyhtiön perustaminen. Tuottavuustilastointihanke on toteutettu yhdessä tilastokeskuksen kanssa. Tulosten käyttökelpoisuutta toiminnan ohjaamisessa on kuitenkin vielä testattava. GTK on myös osallistunut merkittävällä panoksella KTM:n hallinnonalan palvelukeskushankkeen suunnitteluun ja virastokohtaiseen toteuttamiseen.

Toimintavuoden odottamattomat haasteet

Kansainvälisten yhtiöiden toiminta malmien, myös uraanin etsinnässä oli ennätystasolla, mikä näkyi GTK:n palvelujen voimakkaana kysyntänä. GTK tuki omalla asiantuntemuksellaan ministeriön toimintaa malminetsintään ja kaivostoimintaan liittyvien viranomaistehtävien tietotarpeissa. Poikkeuksellisen vaativat ja ennakoimattomat lausuntovalmistelut, mm. Itämeren kaasuputkihankkeen ympäristövaikutusarviointi ja Suomen talousvyöhykkeen, EEZ, Naturahankkeet, veivät siinä määrin asiantuntija-

aikaa, ettei asetettuja merigeologisen kartoituksen pinta-alatavoitteita pystytty saavuttamaan.

2. Raportin asianmukaisuus ja kehittäminen

Toiminnan vaikuttavuutta on kuvattu tilinpäätösasiakirjassa laajasti. Toiminnan taloudellisuutta on tarkasteltu päätulosalueittain ja toiminnan tuottavuuden tukemiseksi toteutetut toimenpiteet on yksilöity. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta on kuvattu systemaattisesti tuoden esille myös yksittäisten hankkeiden vaikutuksia kokonaisuuteen. Taloudelliset tiedot on esitetty seikkaperäisesti. Kaikkien sanallisten ja tunnuslukuina esitettyjen tulostavoitteiden toteumia on käsitelty selkeästi kahdessa taulukossa, minkä lisäksi tulosanalyysi-osiossa on luonnehdittu vielä kunkin päätulosalueen toimintaa yksilöidysti. Palvelukyvyn ja laadun kehittämistä ja tilaa, samoin kuin henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistoimia on tarkasteltu kiitettävän tarkasti. Tulohajauksen kannalta sisällön entistä laajempi kuvaus on hyödyllistä, joskin laitoksen talouden yksityiskohtainen analysointikin on tärkeää.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta

Ministeriön näkemyksen mukaan GTK on toiminut sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Myös tilinpäätösasiakirjan eri kohdissa mainitut kehittämishankkeet ovat oikeansuuntaisia. Ministeriö pitää tärkeänä verkottumisen lisäämistä ja yhteistyön syventämistä eri kumppaneiden kanssa, henkilöstön kehittämistoimintaa sekä tulosten arvioinnin, vertailutietojen ja tunnuslukujen kehittämistä.

VTV:n tilintarkastuskertomuksen mukaan tilinpäätöksen, sisäisen valvonnan tai talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamisen osalta ei ole huomautettavaa.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO VALTION TEKNILLISEN TUTKIMUSKESKUKSEN (VTT) TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

VTT on suunnannut tutkimustoimintaansa ja osaamistaan ministeriön linjausten mukaisesti Suomen elinkeinoelämän kannalta keskeisille painoaloille. VTT:n käynnistämät kärkiohjelmat, liiketoimintasuunnitelmien sisällyttäminen hankevalmisteluun sekä palvelujen suuntaaminen tämän mukaisesti ovat toimenpiteitä, joiden avulla on pyritty vahvistamaan VTT:n palvelukykyä ja tutkimustoiminnan tarjontaa. Toimenpiteiden vaikutuksia kysyntään ei kuitenkaan tässä vaiheessa voida vielä arvioida.

VTT on kohdentanut perusrahoitustaan vuonna 2006 käyttönotetun portfolio-mallin avulla. Perusrahoitusta on suunnattu uutta luovaan tutkimukseen (Frontier-hankkeet), strategiaan teknologiateemoihin ja kehitysohjelmiin, strategiaan hankealueisiin ja suuriin tutkimuskokonaisuuksiin. Ministeriön näkemyksen mukaan portfolio-malli on tehokas työkalu, jolla voidaan tehostaa VTT:n perusrahoituksen suuntaamista fokusoiduille alueille, suurempiin tutkimuskokonaisuuksiin sekä asiakkaita lähellä olevaan tutkimukseen.

VTT panosti toimintavuoden aikana voimakkaasti EU:n 7. puiteohjelman hankevalmisteluun. Tulokset ensimmäisiltä hakukierroksilta osoittavat, että VTT on edelleen merkittävin yksittäinen kansallinen EU:n puiteohjelmien hanketoteuttaja ja rahoituksen saaja.

VTT on toteuttanut ministeriön ja hallituksen innovaatiopolitiikkaa osallistumalla aktiivisesti strategisen huippuosaamisen keskittymien (SHOK) valmisteluun, osaamiskeskusohjelman klusteritoimintaan ja Tekesin teknologiaohjelmiin. VTT:n vahva rooli erityisesti energia-SHOKin valmistelussa tukee ministeriön energiapolitiikan toteuttamista. VTT:n saama rahoitus osoittaa, että VTT toimii verkottuneesti ja tiiviissä yhteistyössä muiden innovaatioympäristön toimijoiden kanssa.

VTT on laajentanut alueellista palvelutarjontaansa kysynnän mukaisesti ja pyrkinyt hyödyntämään koko maan kattavaa asiakasverkostoaan. VTT on luonut ja vahvistanut strategisia kumppanuuksia yliopistoihin Jyväskylässä, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Tampereella ja Turussa. VTT:n toiminnalla on ollut tärkeä imagollinen merkitys ja vipuvaikutus alueiden innovaatiotoiminnan kehittämiseen.

VTT on kehittänyt asiakasvaikuttavuuden seurantaa ja tuloksia on voitu hyödyntää sekä oman toiminnan kehittämisessä että VTT:n vaikuttavuuden kommunikoinnissa ja markkinoinnissa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

VTT:n tulos jäi edelleen tappiolliseksi. Sisäisen tuloslaskennan mukainen alijäämä oli 2,3 milj. euroa, kun se oli edellisenä vuonna 7,8 milj. euroa. Maksullisen toiminnan ylijäämä oli kuitenkin 3,4 milj. euroa ja ylitti näin selvästi tulosopimuksessa asetetun miljoonan euron tavoitteen. Kokonaistuloksen ennakoitun alijäämäisyyden vuoksi tehtiin poikkeuksellisen voimakkaita kustannuksia leikkaavia toimenpiteitä, joihin sisältyi myös henkilöstön irtisanomisia, tulos olisi ollut vieläkin huonompi. Säästöjen aikaansaamiseksi investoinnit tutkimuslaitteisiin ja tietojärjestelmiin puolittuivat edellisen vuoden tasosta. Pidemmän tähtäimen kannattavuutta parannettiin mm. henkilös-

töä vähentämällä. Käyttäen perusteena talouden tervehdyttämistoimia ja henkilöstön sopeuttamisen kustannuksia VTT:n toimintamenoja lisättiin loppuvuodesta 5 milj. euron lisäbudjetilla, jotta olisi varmistettu rahoituksen riittävyys vuoden vaihteessa. Saatua lisärahoitusta siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2008 ja vähennetään VTT:n vuosien 2009 - 2011 määrärahoista.

Vuoden 2007 alijäämäistä tulosta selittävät osaltaan investoinnit EU:n 7. puiteohjelman hankevalmisteluun ja organisaatiouudistukseen liittyvien eräiden riskien toteutuminen. VTT:n talouden ja samalla koko laitoksen johtamisen varsinaisena haasteena on kuitenkin tutkimuskapasiteetin ja palvelujen kysynnän kohtaaminen eri teknologia-aloilla. Tutkimusresurssien alikäytöstä ei voida kokonaan välttyä, mikä alentaa projektointiastetta nostaa yleiskustannuksia ja heikentää kannattavuutta. Tämä on VTT:n johtamisen keskeinen haaste, johon voidaan vastata vain jatkuvalla osaamisen uudistamisella ja kapasiteetin siirtämisellä kasvavan kysynnän aloille ottaen huomioon ministeriökonsernin ja VTT:n omat strategiset tavoitteet. Toiminnan uudelleen suuntaamisessa on tärkeää hyödyntää tehokkaasti sisäisen koulutuksen mahdollisuudet. Eri toimintojen tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi on lisättävä sekä johdon että henkilöstön tulostietoisuutta.

Talouden kehityksessä oli myönteistä sekä maksullisen että yhteisrahoitteisen toiminnan tulojen kasvu noin 10 prosentilla, minkä ansiosta nettomenojen käyttö supistui 7 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Yhteisrahoitteisten hankkeiden tulojen kasvu aiheutuu erityisesti Tekesin (16 %) ja kansainvälisen tutkimusrahoituksen (17 %) tuntuvasta lisääntymisestä. Myös tilauskanta ja tarjouskanta ovat selkeästi vahvistuneet toimintavuoden aikana.

VTT on vahvasti verkottunut kansainvälisesti. Kansainvälinen tutkijavaihto kehittyi asetetun tavoitteen mukaisesti. Globaalissa tutkimusyhteistyössä toimiminen edellyttää osallistujilta valintoja. VTT tulee kirkastaa kansainvälisen yhteistyön strategiaansa ja siinä noudatettavia periaatteita lähtökohtana Suomessa toimivien yritysten osaamisen ja kilpailukykyyn vahvistaminen.

Tutkimuslaitokseen ei ole kohdistettu valtion tuottavuusohjelman henkilöstövähennystavoitteita. Hallituksen kehyspäättös 13.3.2008 huomioon ottaen ministeriö arvioi, ettei tuottavuusohjelma jatkossakaan aseta rajoituksia VTT:n henkilöstön kasvulle. VTT on lisännyt hieman tuottavuuttaan mitattuna liikevaihdon ja työpanoksen suhteella ja huomioon ottaen inflaation.

Henkisten voimavarojen hallinta

VTT:n henkilöstön kokonaismäärä väheni edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 40 henkilöllä. Vähennys kohdistui tutkimuksen teknisen tuen ja hallinnon henkilöstöön. Tutkijoiden osalta pyrkimyksenä on ollut uudistaa osaamista kasvavilla aihe-alueilla ja luopua mukana olosta supistuvilla aloilla. Tämä on lähtökohtaisesti oikea toimintalinja. Tutkimusjohdon tehtävänä on ennakoita tulevat osaamistarpeet mahdollisimman hyvin. Tässä yhteydessä on myös tärkeä olla selvillä siitä, mihin rajaan asti tutkimustoimintaa tukevasta osaamisesta voidaan luopua ilman, että tutkimustyön tuottavuus siitä kärsii.

Henkilöstön koulutustaso on VTT:ssä korkea. Toimintavuoden aikana julkaistiin huomattava määrä väitöskirjoja ja opinnäytteitä, mikä on osoitus henkilöstön tutkimusosaamisen vahvistumisesta.

Henkilöstöbarometrin mukaan henkilöstön tyytyväisyys omaan organisaatioon laski edelliseen vuoteen verrattuna. Vaikea, sopeuttamista sisältänyt vuosi selittää osaltaan tätä tulosta. Barometriselvityksessä leimallinen piirre läpi koko organisaation on tyytymättömyys johtamiseen. Asiantuntijaorganisaatiossa heikentynyt työmotivaatio on erityisen tärkeä signaali niin lähityöyhteisön toimivuuden kuin koko laitoksen toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Barometriselvitys osoittaa, että VTT:ssä on selkeä tarve johtamiskäytäntöjen uudelleenarviointiin työilmapiirin parantamiseksi.

2. Raportoinnin asianmukaisuus ja kehittämien

Talouden kehityksen raportointi rajoittuu tuloissa ja menoissa tapahtuneiden muutosten tekniseen selostamiseen. Jatkossa tulisi panostaa enemmän sen analysointiin, miten kohoavat kustannukset saadaan paremmin hallintaan ja varmistettua talouden tasapaino mahdollisimman pysyvästi.

VTT:n taloustilanteen odotettua hitaampi elpyminen edellyttää, että VTT jatkaa tois-
laiseksi kuukausittain tapahtuvaa talousraportointiaan ministeriölle.

Perusrahoituksen kohdentamisen ja portfolio-mallin toimivuuden arvioimiseksi tilin-
päätökseen tulisi sisällyttää kuvaus VTT:n strategian päälinjauksista.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta

Toiminnan tasapainoisen kehityksen takaamiseksi on tärkeää, että tutkimuskapasi-
teetin uudelleen suuntaamisessa hyödynnetään tehokkaasti sisäisen koulutuksen
mahdollisuudet.

Kannattavuuden parantaminen on VTT:n talouden ja johtamisen suurin lähiajan haas-
te, johon pitää vastata erityisesti paremmalla kustannusten hallinnalla sekä ulkopuoli-
sia tuloja ja projektitoiminnan kannattavuutta lisäämällä. Lisämenoarvioon turvautu-
minen rahoituksen riittävyyden varmistamiseksi, mihin jouduttiin 2007, on sangen
poikkeuksellinen toimenpide. Koska VTT:n toiminta on markkinaohjautuvaa, on tar-
peen etsiä myös muita keinoja rahoituksen joustavuuden parantamiseksi.

Eri toimintojen tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi on lisättävä sekä johdon
että henkilöstön tulostietoisuutta.

VTT tulee kirkastaa kansainvälisen yhteistyön strategiaansa ja siinä noudatettavia
periaatteita lähtökohtana Suomessa toimivien yritysten osaamisen ja kilpailukyvyyn
vahvistaminen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) lausuu tilintarkastuskertomuksessaan, että ta-
lousarvioita ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO TURVATEKNIIKAN KESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Tuloksellisuus ja asetettujen tulostavoitteiden toteutuminen**

Toiminnan vaikuttavuus

Turvatekniikan keskus (Tukes) edistää toimialansa teknistä turvallisuutta ja luotettavuutta ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojelemiseksi. Tukesin toiminnan päämääränä on toimialansa korkea turvallisuus- ja luotettavuustaso. Tukes edistää omalta osaltaan yritysten kilpailukykyisten toimintaedellytysten kehittymistä.

Turvallisuus- ja luotettavuustasoa sekä toiminnan vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan vaikuttavuusindikaattorien avulla. Vaikuttavuusindikaattorit osoittavat pääosin myönteistä kehitystä ja turvallisuustaso on kehittynyt pitkän ajan tavoitteiden mukaisesti.

Tukesin tietoon tulleiden toimialalla sattuneiden onnettomuuksien sekä niissä kuolleiden määrä oli samaa luokkaa kuin edellisinäkin vuosina. Toimintakertomuksen mukaan Tukesin toimialan onnettomuuksissa kuoli 19 henkilöä, joista 17 kuoli sähköpaloissa. Tukesin valvontahavainnot ovat myös tukeneet turvallisuus- ja luotettavuustason myönteistä kehitystä.

Turvallisuusindikaattoreiden, onnettomuustietojen sekä valvontahavaintojen perusteella voidaan todeta, että turvallisuus- ja luotettavuustaso on säilynyt Tukesinin toimialalla vuonna 2007 kokonaisuutena hyvänä.

Toiminnan tuloksellisuus

Suoritteiden lukumäärät ylittivät tulossopimuksessa esitetyt arviot. Suoritteiden käsittelyaikatavoitteet eivät kaikilta osin täyttyneet johtuen mm. hakemusten muuttuneista kuulutus- ja lausunntomenettelyistä sekä asioiden suuresta määrästä. Tukes on myös osallistunut ansiokkaasti toimialansa lainsäädännön valmistelutyöhön.

Toiminnanharjoittajille on jaettu ajankohtaista tietoa mm. valvontakäytien yhteydessä. Viestintä on ollut aktiivista ja viestintä on myös saanut ulkopuolista tunnustusta.

Tehdyissä asiakastytyväisyyskyselyissä Tukes on saanut varsin myönteiset tulokset.

Valvontasuoritteiden osalta Tukes saavutti toiminnan taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteet, mutta lupien ja ilmoitusten käsittelyn osalta niitä ei saavutettu.

Tukes osallistui myös tuottavuustilastointihankkeeseen. Tuottavuuden muutos oli vuonna 2007 lievästi laskeva, joka johtuu mm. neuvonnan lisääntymisestä valvontakäynneillä ja työpanoksen ohjaamisesta kehittämishankkeisiin.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkisten voimavarojen hallintaan liittyen Tukesissa toteutettiin tulostavoitteen mukaisia hankkeita ja toimenpiteitä. Suomen paras työpaikka – henkilöstöjohtamisen tutkimuksessa Tukesin tulokset olivat laskeneet edellisestä, vuonna 2004 toteutetusta selvityksestä. Tulosten analysointi ja kehittämistoimenpiteiden tunnistaminen on Tukesissa aloitettu.

2. Raportoinnin asianmukaisuus

Tukesin toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2007 sisältävät runsaasti tietoa toiminnasta ja antaa ministeriölle riittävät tiedot tulosohjauksen kannalta.

3. Toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Tukesin toiminta on ollut hallinnonalan strategian tavoitteiden mukaista. Tukes on saavuttanut pääosin tulostavoitteensa vuonna 2007.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla (VTV) ei ole ollut tilintarkastuskertomuksessaan olennaista huomautettavaa Tukesin toiminnasta ja on todennut, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

Sisäasiainministeriö on antanut erillisen palautteen Tukesille sen toiminnasta pelastustoimen laitteiden valvonnassa vuonna 2007. Sen mukaan Tukes on saavuttanut sille asetetut toiminnalliset tavoitteet melko hyvin. Sisäasiainministeriö on kiinnittänyt Tukesin huomiota resurssien tehokkaaseen käyttöön ja yhteistyöhön pelastustoimen alueiden kanssa.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO KULUTTAJA- TUTKIMUSKESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tavoitteiden toteutumisesta**

Kuluttajatutkimuskeskus (KTK) toteutti vuonna 2007 laitoksen visiota kuluttajien hyvinvointia edistävän tutkimusperusteisen näkökulman vahvistumisesta yhteiskuntapolitiikassa ja markkinoilla. Toiminta kehittyi tulossopimuksen päätavoitteiden suuntaisesti ja oli hallinnonalan strategisten linjausten mukaista.

Tulossopimuksen vaikuttavuustavoitteet kuvaavat sitä laajaa horisontaalista kenttää, jolla KTK toimii uuden tutkimustiedon tuottajana ja asiantuntijana sekä kulutustutkimusta koskevan tiedon välittäjänä. Tutkimustietoa hyödynnettiin useilla hallinnon- sekä politiikka-aloilla samoin kuin julkisten ja yksityisten palvelujen kehittämishankkeissa. Toimintaa kehitettiin sovittujen vaikuttavuuslinjausten ja toimenpiteiden mukaisesti, ja vaikuttavuuden voidaankin arvioida olleen hyvällä tasolla ja lisääntyneen. Edellytykset myönteisen kehityksen jatkumiselle vahvistuivat.

KTK:n toiminta näyttäytyy kokonaisuudessaan varsin tuloksekkaana ja laadukkaana. Tutkimustoiminnan määrälliset suoritettavoitteet ylittyivät ja toimintaa tehostettiin monin toimenpitein. Myös henkilöstö- ja asiakirjahallinnon tietojärjestelmien kehittäminen eteni.

Tulossopimuksen laadunhallinnan linjaukset liittyvät tapoihin, joilla KTK varmistaa tutkimustyön korkean laadun. Tutkimuksen korkeaa laatua osoittaa mm. artikkeleiden julkaiseminen tiedelehdissä. Vertaisarvioitujen kansainvälisten ja kotimaisten artikkeleiden määrä oli toimintavuonna 23, mikä on jonkin verran korkeampi kuin vuonna 2006 (20). Samoin tieteellisten esitelmien määrä lisääntyi, ja verkostoitumisen kannalta tärkeiden seminaarien ja workshoppien määrä kaksinkertaistui. KTK oli kiitettävän aktiivinen tutkimustoiminnan ja sen ohjaamisen menettelytapojen kehittämisessä.

Asiantuntijatoiminta ja tuloksista tiedottaminen oli sovitun mukaista ja aktiivista ja kehittyi positiivisesti. Www-sivustojen merkitys kasvoi tutkimuksista tiedottamisessa. Merkittävien hankkeiden etenemisestä raportoitii verkkosivustoilla.

Myös kansainvälisen ulottuvuuden kehittyminen on ollut positiivista. Kansainvälistä yhteistyötä vahvistivat edelleen muun muassa menestyksellisesti toteutettu Pohjoismainen kuluttajatutkimuksen konferenssi sekä EU-hankkeen koordinoituvastuu.

Tulossopimuksessa ei ole asetettu erityisiä taloudellisuustavoitteita. Tulorahoituksen osuus toiminnan kokonaisrahoituksesta laski 32 %:iin (34 % v. 2006), mutta oli korkeampi kuin vuonna 2005. Siirtomäärärahan kasvu (vuodelle 2008 siirtyi 24 % bruttomenoista) mahdollistaa monivuotisten tutkimushakemusten huolellisen valmistelun ja rahoitusneuvottelujen käymisen.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen tapahtui tulossopimuksen mukaisesti. Sovittu koulutus järjestettiin, ja työtyytyväisyyskyselyn tulokset olivat tavoitellun mukaiset. Sisäisen tiedottamisen ja esimiestyön - joissa tulokset jäivät hivenen alle vuoden 2006 toteuman - osalta KTK on käynnistänyt kehittämishankkeita. Työtyytyväisyyttä kuvaavat luvut ovat edelleen kauttaaltaan paremmat kuin muissa tutkimuslaitoksissa tai valtiolla yleensä.

KTK:n johto on seurannut toimintaympäristön muutoskehitystä aktiivisesti ja käynnistänyt toimia, jotka ovat vahvistaneet tutkimuslaitoksen edellytyksiä menestyä muuttuvissa olosuhteissa.

2. Raportointi

Toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyt tiedot ovat riittävät, ja niiden avulla on mahdollista muodostaa käsitys toiminnan kehityssuunnista ja tulostavoitteiden saavuttamisesta. Raportointi on analyyttistä. Tulostavoitteiden ja tehtyjen toimenpiteiden yhteys käy siitä ilmi.

3. Toimenpiteet

KTK on saavuttanut tulostavoitteensa. Vuotta 2007 koskevassa tilintarkastuskertomuksessa Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole huomauttamista sen toiminnasta. KTK kehittää edelleen toimintaansa pitkän aikavälin toiminta- ja taloussuunnitelmassa ilmoitetulla ja vuosittain laadittavissa tulossopimuksissa erikseen täsmennetyllä tavalla.

Toiminta on linjassa hallinnonalan strategisten tavoitteiden ja tulossopimuksessa sovitujen strategisten linjausten kanssa. Toiminta on kehittynyt vuoden 2007 tulossopimuksessa sovitun mukaisesti, ja aikaisemmissa arvioinneissa esitetyt näkemykset on otettu riittävästi huomioon toiminnan kehittämisessä. Tässä arvioinnissa esitetyt seikat otetaan huomioon, kun KTK:n tulostavoitteet laaditaan vuodelle 2009.

Uuden työ- ja elinkeinoministeriön mahdollisista vaikutuksista KTK:n asemaan ja toimintaan ei ole vielä varmuutta, ja muun muassa sektoritutkimuksen organisointi uudistunee lähivuosina. Näihin kysymyksiin palataan myöhemmin tulosohjausprosessin aikana ja muutoinkin aina, kun tarvetta siihen ilmenee.

Tutkimuslaitoksen johtokunnan ja toimivan johdon tulee varmistaa, että vuoden 2007 hyvä taloudellinen tilanne voidaan hyödyntää KTK:n pitkäjänteistä tutkimustoimintaa edistävällä tavalla.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO MITTATEKNIIKAN KESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1 Tuloksellisuus ja asetettujen tulostavoitteiden toteutuminen**

Toiminnan vaikuttavuus

Mittatekniikan keskuksen tehtävänä on ylläpitää ja kehittää kansallista mittausjärjestelmää (metrologiajärjestelmää) ja pätevyyden toteamisjärjestelmää (akkreditointijärjestelmää) sekä niihin liittyvien palveluiden tarjontaa.

Keskuksen toiminnan yhteiskunnallinen ja kansainvälinen vaikuttavuus kehittyivät tulokaudella myönteisesti. Keskuksen laadukkaat vertailumittaukset ja vertaisarviointit ovat mahdollistaneet aktiivisen osallistumisen keskeisiin metrologia- ja akkreditointialan kansainvälisiin sopimuksiin. Kaikkiaan kansainvälinen ja kansallinen yhteistyö on ollut vilkasta ja luonut uusia kumppanuuksia. Toimitalo on edelleen kerännyt kiinnostusta ja lisänneet MIKESin näkyvyyttä merkittävästi. Vaikuttavuuden osoituksena on edelleen erittäin myönteinen asiakaspalaute.

Toiminnan tuloksellisuus

Metrologian yksikön maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat 0,687 milj.€, joka on selvästi yli tavoitteen. Toiminnalliset tavoitteet on saavutettu selkeästi kaikilla tutkimus- ja kehitysalueilla, joten tulosta voidaan pitää hyvänä. Lisäksi tuloksellinen toiminta sektoritutkimuslaitoshankkeissa, menestyminen vertailumittauksissa ja muussa kansainvälisessä toiminnassa sekä erityisesti EU:n tutkimushankkeissa ovat mainitsemisen arvoisia tuloksia.

Akkreditointiyksikön toiminta on saavuttanut tulostavoitteet selkeästi. Palvelutoiminnan tuotot olivat 1,724 milj.€, joka on selvästi yli tavoitteen. Toiminta ja palvelut edelleen laajenivat uusille arviointialueille. Arviointit on toteutettu kysynnän ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Maksullisen palvelutoiminnan tuottavuus ja asiakastytyväisyys ovat säilyneet korkealla tasolla. Maininnan ansaitsee uudistuneiden arviointimenettelyjen toteuttaminen kansainvälisesti sovitun aikataulun mukaisesti.

Keskuksen taloudellisen toiminnan tulos on kokonaisuutena hyvä. Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat yhteensä 2,411 milj.€, mikä on 3 % yli vuoden tavoitteen. Toiminnan kulut (yhteensä 9,226 milj.€) kasvoivat 2,4 %. Kasvu muodostuu pääosin henkilöstökuluista muiden kulujen pysyessä edellisvuoden tasolla. Maksullinen palvelutoiminta oli kaikelta osin kustannusvastaavaa.

Hallinto- ja tukipalveluyksikkö on järjestänyt uusiin tarpeisiin mitoitettut palvelut. Myös hallintopalvelujen uudelleen järjestelyt sekä useat selvitys- ja kehityshankkeet jatkuivat tietyiltä osin muuton seurauksena.

Henkisten voimavarojen hallinta

Työssä jaksamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Henkilöstömäärää ja -rakennetta koskevat tiedot ovat asianmukaisia.

2. Raportoinnin asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat sisältävät runsaasti tietoa MIKESin toiminnasta ja antavat ministeriön tulosohjaukseen riittävät tiedot. Asiakirjan luettavuus ja rakenne ovat selvästi parantuneet.

3. Toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

MIKESin toiminta on ollut hallinnonalan strategian tavoitteiden mukaista. MIKES on saavuttanut tulostavoitteensa selkeästi vuonna 2007. Jäljellä olevan siirtomäärärahan käyttö laboratorioden käyttöön ja toimintavolyymien lisäämiseen kuluvana vuonna on keskuksen toiminnan ja talouden kannalta erittäin tärkeää.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on todennut tilintarkastuskertomuksessaan MIKESin noudattaneen kertomusvuonna talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä.

Tulosindikaattoreita on syytä jatkuvasti kehittää ministeriön ja keskuksen yhteistyönä.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO TEKES – TEKNOLOGIAN JA INNOVAATIOIDEN KEHITTÄMISKESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tekesin toiminnan tavoitteena on edistää teollisuuden ja palvelujen kehittymistä teknologian ja innovaatioiden keinoin. Toiminnan tulee uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa, tuottavuutta ja vientiä sekä luoda työllisyyttä ja hyvinvointia. Tekes edistää myös tutkimustulosten hyödyntämistä ja yritysten kansainvälistymistä.

Toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta on vaikea mitata, koska se on useiden tekijöiden summa, johon vaikuttavat paitsi Tekesin toiminta, myös lukuisat muut toimintaympäristön tekijät. Tekesin asiantuntija- ja rahoituspalveluja seurataan monin tavoin, mm. ulkoisilla arvioinneilla sekä erilaisilla selvityksillä ja tutkimuksilla. Esimerkiksi rahoitettujen projektien jälkiseurannan avulla saadaan tietoja projektien tuloksista muutama vuosi projektin päättymisen jälkeen, jolloin voidaan nähdä rahoituksen vaikutus mm. yrityksen liikevaihtoon ja työpaikkoihin.

Tekes pyrkii osoittamaan innovaatiotoiminnan hyötyvaikutuksia kehittämänsä vaikuttavuuskehikon avulla. Suomen osalta on tutkimuspohjaista näyttöä siitä, että t&k -rahoitus saa yrityksen käyttämään enemmän resursseja t&k -toimintaan. Teknologiaohjelmat vahvistavat kansallista osaamis pohjaa strategisesti merkittävillä alueilla. Tekes edellyttää monenvälistä ja laaja-pohjaista yhteistyötä ja verkottumista, mitä kautta tieto leviää yhtä yritystä kauemmaksi. Lisäpanostuksilla voi olla ulkoisia vaikutuksia myös muihin yrityksiin, vaikka yritys poistuisikin markkinoilta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tekes käytti rahoitusvaltuutensa kokonaan. Julkisen tutkimustoiminnan ja avustuserärahajen käyttö kasvoi hitaammin kuin valtuuksien käyttö. Syynä tähän ovat mm. pitempikestoiset hankkeet sekä yrityksissä korkeasuhdanteesta johtuva henkilöresurssien siirto t&k -toiminnasta tuotantoon. Tämä voi aiheuttaa vaikeuksia määräraharahatarpeen mitoittamiseen tulevana vuosina.

Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot -määrärahan käyttö väheni merkittävästi, koska vuoden 2007 talousarviossa ko. momentille osoitettiin huomattavasti vähemmän rahaa kuin edellisinä vuosina. Useat Tekesin tekemät palveluhankintasopimukset ovat yli vuoden pituisia ja menevät yli vuoden vaihteen, ja pääosa määrärahasta on sitoutunut vuoden vaihteessa, vaikka siirtyvän määrärahan osuus voi olla huomattava.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu. Tilintarkastaja on nostanut esille muutamia epätarkkuuksia, joita Tekes on ryhtynyt korjaamaan. Työajan kohdentamisessa siirryttiin jatkuvaan kohdentamiseen. Vuosi 2007 on kuitenkin vielä siirtymävuosi, eikä työaikaseurantaa voida pitää siltä osin osalta luotettavana.

Kokonaisuutena arvioiden Tekes saavutti pääosin sille asetetut tavoitteet, mutta ministeriö haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Osaamispuhjan vahvistumista on vaikea mitata. Sitä koskevista mittareista t&k -työtä tekevien yritysten ja tutkimushenkilöstön määrien kasvu on ollut koko 2000 - luvun vähäistä. Nämä mittarit toimivat kansantalouden tasolla, ja niiden perusteella on vaikea arvioida, mikä on Tekesin toiminnan osuus. Tekesin rahoitushankkeiden tuloksena syntyneiden patenttien määrä sekä verkottuneiden projektien osuus jäävät hieman tavoitetason alapuolelle

Kansainvälistymisen kehityksessä oli myönteistä sekä kansainvälisten projektien osuuden kasvu julkisen tutkimuksen hankkeissa että suomalaisten menestys EU:n seitsemännen puiteohjelman ensimmäisissä hauissa. Osallistujien määrä on kasvanut edelliseen puiteohjelmaan verrattuna, ja suomalaiskoordinaattoreiden onnistumisprosentti on parantunut huomattavasti. Myös Tekesin ja muiden kansainvälistymispalveluita tarjoavien toimijoiden yhteistyö ulkomailla sijaitsevien innovaatiokeskusten (FinNode) rakentamisessa vahvistaa suomalaisten verkottumista kansainvälisiin innovaatiokeskittyymiin.

Suomalaiset yritykset kansainvälistyvät ja Tekes on vastaavasti asettanut tavoitteeksi kansainvälisten hankkeiden osuuden kasvattamisen yritysten t&k -rahoituksessa. Kansainvälisen yhteistyön tavoitteita ei ole täysin saavutettu rahoitusta koskevien tavoitteiden osalta, mutta hankkeille asetetut sisällölliset tavoitteet kansainvälistymisen edistämiseksi ovat toteutuneet hyvin. Kansainvälisen verkostoitumisen merkityksen kasvaessa entisestään tulee näitä tavoitteita painottaa aiempaakin enemmän.

Tekesin aktivointitoiminta on keskittynyt alkaviin ja uusiin t&k -toiminnan piiriin hakeutuviin yrityksiin. Innovatiivisten nopeaa kasvupotentiaalia omaavien yritysten menestyminen on kansantalouden kannalta aivan keskeinen avainalue, jota kautta panostukset innovaatioihin ja teknologiaan voidaan kääntää taloudelliseksi menestykseksi.

Tekes on ansiokkaasti valmistellut vuoden 2007 aikana uuden kasvurahoitusmallin (ns. NIY -rahoitusmalli), jossa tavoite on nimenomaan tukea kohdeyrityksen (nopean) kasvun edellytyksiä. Lainsäädännöllisistä syistä tämä rahoitusmalli voidaan ottaa käyttöön vasta kuluvan vuoden aikana, ja ensimmäisiä tuloksia NIY -rahoitusmallin toimivuudesta ja sen vaikuttavuudesta saadaan myöhemmin.

Ns. kvartettiyhteistyönä toteutettava Kasvuyrityspalvelu on ollut kehitysvaiheessa usean vuoden ajan. Jotta se palvelisi tehokkaasti nopeaa kasvupotentiaalia omaavia yrityksiä, sitä on kehitettävä aidosti asiakaslähtöiseksi ja innovatiivisten, kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtäävien yritysten tarpeiden pohjalta entistä yhtenäisemmäksi ja tavoitteellisemmäksi kokonaisuudeksi.

Elinkeinoelämän uusiutumisen sekä yksityisten ja julkisten palveluiden tuottavuuden parantumisen kannalta on tärkeää, että innovaatiojärjestelmää kehitetään laaja-alaisesti ottamalla huomioon ympäristössä tapahtuvat muutokset.

Tekesillä on merkittävä rooli perustettavien strategisten huippuosaamisen keskittymien organisoimisessa ja toiminnan käynnistämisessä. Valmistelu eteni hyvin kolmen SHOKin osalta. SHOKien ja eurooppalaisten JTI:n käynnistyminen merkitsee myös tarvetta teknologiaohjelmien uudelleen arviointiin ja organisointiin sekä Tekesin rahoitusperiaatteiden kehittämistä uusimuotoisia yhteishankkeita varten.

Innovaatiokäsitteen laaja-alaisuus edellyttää myös ei-teknologisten innovaatioiden huomioimista elinkeinoelämän uudistamisessa ja tuottavuuden parantamisessa. Teknologiaohjelmien tavoitteissa näkyy liiketoiminnan sekä käyttäjä- ja asiakaslähtöi-

syyden vahvistuminen innovaatiotoiminnassa ja erityisesti palveluiden kehittämisessä teknologisen kehittämisen rinnalla. Ministeriö seuraa mielenkiinnolla, miten nämä tavoitteet toteutuvat käytännössä.

On myös syytä huomioida, että pienten yritysten innovaatiotoiminta on Suomessa selvästi suuria yrityksiä alhaisempaa, ja niiden liikevaihto-osuus innovatiivisista tuotteista on erittäin alhainen. Olennaisen tärkeää on, että innovatiivisuutta kuvaavia indikaattoreita laajennetaan pelkistä t&k -pohjaisista indikaattoreista mm. ei-teknologiseen, pienten yritysten ja palvelujen innovaatiotoimintaa ja että tuloksia analysoidaan riittävän monipuolisesti. Tärkeä huomio näissä on, että myös ei-teknologiapohjainen innovaatiotoiminta on vahvaa, aivan perinteisen innovaatiotoiminnan tasoista. Suomalaisen yritysten ja yhteiskunnan innovatiivisuuden kuvaamisessa ei siten riitä pitkäaikainen perinteisissä t&k -pohjaisissa mittareissa. Tämä on Tekesin toiminnan ja koko innovaatiopolitiikan vaikuttavuuden kannalta hyvin merkittävä kysymys.

Edistääkseen tasapainoista alueiden kehittymistä Tekes ottaa rahoituspäätöksissään huomioon kasvukeskusten ulkopuolisten seutukuntien lähtökohdat. 2000-luvun alkuvuosina Tekesin rahoituksen kasvu on ollut keskimääräistä nopeampaa kasvukeskusten ulkopuolella. Rahoitus kasvoi kuitenkin toimintavuotena eniten pääkaupunkiseudulla. Kasvua selittää osaltaan julkisen rahoituksen keskittymiskehitys ja se, ettei Tekesillä ollut käytössään lainkaan EAKR -rahoitusta edellisiin vuosiin verrattuna.

Tekesin alueverkostona toimivat TE-keskusten teknologian kehittämisosastot, joissa työskentelee lähes 40 % Tekesin asiantuntijahenkilöstöstä. Tarkasteluvuonna organisaatiossa yhdistettiin alueelliset ja kansainväliset verkostot. Toimenpide tukee näin alueiden kansainvälistymiskehitystä ja isojen keskusten ulkopuolella sijaitsevien yritysten verkottumista globaaleihin tietämys- ja innovaatioverkostoihin.

Tekesin rooli osaamiskeskusohjelman uuden ohjelmakauden toteuttamisessa vahvistui. Rahoitusta suunnattiin toimenpiteisiin, jotka tukevat alueellisten osaamiskeskosten vahvistumista osana kansallista innovaatioympäristöä.

Rahoituspäätöksissä otettiin entistä vahvemmin huomioon ne vaikutukset, joita projekteilla arvioitiin olevan kestävä kehityksen ja hyvinvointisektorin kehittämiseen. Toimenpiteiden seurauksena pitäisi hyvinvointipalvelujen laadun ja tuottavuuden parantua sekä syntyä uusia palveluja ja liiketoimintoja. Uusien hyvinvointipalvelujen tai liiketoimintojen synnystä ei kuitenkaan ole raportoitu. Tulosanalyysistä löytyy lause ”Tekesin rahoittamissa projekteissa syntyneiden palvelujen määrä on kaksinkertaistunut neljässä vuodessa ja kasvu jatkuu edelleen”. Edellisen lauseen perusteella tässä kuitenkin ilmeisesti viitataan liike-elämän palvelujen kasvuun, koska sen todetaan olevan nopeimmin kasvanut toimiala Tekesin rahoituksessa.

Tietoyhteiskuntaa koskevat mittarit ovat kansantuetetasolla eikä Tekesin toiminnan vaikutuksia kehitykseen ole analysoitu. Ei löydy myöskään vastausta siihen, onko Tekesin ansiosta saatu vahvistettua kestävä kehityksen asemaa kansallisena kilpailukykytekijänä.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tarkasteluvuosi oli toinen uuden organisaatiomallin mukainen vuosi. Moniulotteisen matriisiorganisaation sisäänajo vie oman aikansa, mikä näkyy myös organisaatiotytyväisyys- ja sisäisen asiakastytyväisyyden vielä osin laskevana trendinä.

Tarkasteluvuoden aikana on otettu käyttöön henkilöstöressurssien suunnittelua ja johtamista tukeva tietojärjestelmä Ressu. Ministeriö odottaa mielenkiinnolla siitä saatavia kokemuksia.

Tekes panostaa edelleen henkilöstön kehittämiseen, vaikkakin tavoitteeksi asetettua korkeaa kouluttautumisaktiivisuutta ei täysin saavutettu. Tosin kaikki koulutus ei välttämättä kirjaudu koulutuspäivälaskentaan, vaan todellinen koulutukseen käytetty aika on suurempi kuin koulutusaktiivisuusluku.

Vaikka valtion tuottavuusohjelman henkilöstövähennykset eivät koskeneet Tekesiä vuonna 2007, tuottavuutta parannettiin määrärahojen kasvua hitaammalla henkilöstönkasvulla. Tilanne muuttuu jatkossa siten, että htv -luku jäädytetään vuoden 2008 tasolle.

2. Raportoinnin asianmukaisuus ja kehittäminen

Tilinpäätöskertomus antaa seikkaperäisen kuvan makrotason toteutumasta. Se on erillisraportteineen edellisvuosien tapaan tietopaketti, josta suuren osan muodostavat Tilastokeskuksen ja muiden instanssien kokoamat tilastot. Aineisto antaa tietoja kehityksestä, mutta siitä on vaikea saada esille, mikä on Tekesin osuus tai vaikutus kehitykseen.

Ministeriö on jo aikaisempinakin vuosina kiinnittänyt huomiota raportointiin: koska asiakirjat sisältävät hyvin paljon informaatiota, haasteena on saada raportointi selkeäksi, ymmärrettäväksi ja vakuuttavaksi. Toimintakertomuksen tekstin tulisi olla lyhyttä ja olennaisimpiin asioihin keskittyvää. Tekesin toiminnan tuloksellisuutta tulee arvioida vaikutuksia ja niiden aikaansaamiseksi käytettyä panostusta vertaamalla. Tämä jää raportoinnissa epäselväksi.

Ministeriö haluaa kiinnittää edelleen huomiota siihen, että tilinpäätöskertomuksessa tulisi entistä enemmän pyrkiä keskittymään Tekesin toiminnan vaikutuksiin kansallisessa innovaatiojärjestelmässä. Raportointia tulee edelleen kehittää vaikuttavuuskehityksen suuntaan eli siihen, miten panostukset ja niiden tulokset ja vaikutukset muuttuvat yhteiskunnalliseksi vaikuttavuudeksi. Tilinpäätösasiakirjoissa on tärkeää tuoda esille, mikä on juuri Tekesin rooli tässä kokonaisuudessa.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta

Kuten edellä on useassa eri kohdassa todettu, Tekesin toiminnan vaikuttavuuden arviointi on hankalaa ja edellyttää indikaattoreiden ja mittareiden edelleen kehittämistä yhteistyössä ministeriön kanssa. Laaja-alainen, entistä käyttäjä- ja markkinalähtöisempi innovaatiopolitiikka puolestaan edellyttää uusia toimintatapoja ja ratkaisuja, joiden avulla t&k -panostukset voidaan muuttaa innovaatioiksi.

Innovatiivisten nopeaa kasvupotentiaalia omaavien yritysten menestyminen on kansantalouden kannalta aivan keskeinen avainalue, jota kautta panostukset innovaatioihin ja teknologiaan voidaan kääntää taloudelliseksi menestykseksi. Tällä alueella odotetaan Tekesiltä ennakkoluulottomia uusia ratkaisuja ja toimenpiteitä osana uudistuvaa innovaatiopolitiikkaa.

Tuki kasvun kiihdyttämiseksi vaatii uudenlaisia toimintatapoja myös Tekesin sisällä. Kohdeyritysten arviointia ei voida tehdä yksinomaan Tekesin asiantuntijoiden toimesta, vaan siihen tulee sopivalla tavalla sisällyttää ulkopuolisten asiantuntijoiden näkemykset (sarjayrittäjät, pääomasijoittajat). Tarvitaan monipuolisempaa näkemystä, jot-

ta NIY -rahoitukseen liittyvä valikoivuus toteutuisi tehokkaasti ja valikointia ohjaisi nimenomaan markkinatoimijoiden käsitys kasvuun kykenevistä kohdeyrityksistä. Tämänkaltainen instrumentti ja asiakkaiden odotukset asettavat erityisiä vaatimuksia myös rahoituspäätösten käsittelyajalle sekä hankkeiden käsittelyn luottamuksellisuu-
delle.

Kasvuyrityksiä koskevat indikaattorit eivät nykyisellään ole riittävän osuvia. Ministeriö kiinnittääkin erityistä huomiota tarpeeseen kehittää indikaattoreita, joilla Tekesin rahoituksen (ja muun julkisen tuen) suhdetta kasvuhakuisuuteen ja kasvun edellytyksiin voitaisiin tehokkaasti mitata. Tämä on erityisen keskeistä, kun uusi NIY -rahoitus otetaan käyttöön. Myös suomalaisten yritysten (suhteellisen) kasvuhaluttomuuden ja teknologiarahoituksen välinen suhde vaatii erityistä analyysiä.

Tuottavuuden kasvuun vaikuttaa moni yhteiskunnan ja talouden tekijä, ja yksittäisen toimijan, ml. Tekes, toimenpiteiden vaikutusta ei ole helppoa erottaa. Jotta innovaatioiden vaikutuksia tuottavuuteen kyettäisiin arvioimaan kunnolla, on innovatiivisuutta kuvaavien indikaattorien oltava riittävän monipuolisia. Indikaattoripohjaa on siten selvästi levennettävä perinteisistä t&k -indikaattoreista.

Tämä arviointi otetaan huomioon, kun laaditaan tulostavoitteita vuodelle 2009.

TYÖ-JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehitys

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus on välillistä eikä sellaisenaan mitattavissa. Vaikuttavuutta kartoitetaan kolmen vuoden välein toteutettavilla asiakastytyväisyystutkimuksilla, jossa yleisarvion ohella arvioidaan asiakkaille tarjoutuvia toimintaedellytyksiä kansainvälistyvässä innovaatiojärjestelmässä sekä PRH:n toimia innovatiivisuuden ja yrittäjyyden edistämiseksi.

Vaikuttavuuden todentamiselle tulossopimuksessa määritellyt toimenpidelinjaukset ovat edenneet sopimuksen mukaisesti. Myönteistä on PRH:n vuoden aikana erityisesti palvelutoiminnoista, sähköinen asiointi ja tietopalvelut mukaan lukien, saama kiittävä palaute ulkopuolisissa arvioissa. Patentti- ja innovaatiolinjan laadunhallintajärjestelmälle myönnetty ISO 9001 laatusertifikaatti laajennettiin koskemaan kansainvälisten PCT-hakemusten tutkimusprosessin lisäksi kansallisten patenttihakemusten käsittelyprosessia. Innovatiivisuuden ja yrittäjyyden edistämiseen tähtäävät kampanjat toteutuivat suunnitellulla tavalla.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toimintavuonna PRH:n tulot ylittivät menot noin 0,2 milj. eurolla ja olivat kaikkiaan lähes 41,1 milj. euroa. Kustannusvastaavuuden toteuma julkisoikeudellisten suoritteiden osalta (107 %) ylitti huomattavasti tavoitteen (93 %), jota selitti yritys- ja yhteisölinjan tietojärjestelmähankkeessa vielä vähäiseksi jäänyt ulkopuolisten toimittajien panostus. Kustannusvastaavuus alle omakustannusarvon hinnoitelluissa julkisoikeudellisissa suoritteissa (yhdistysrekisteri ja säätiörekisteri) oli 23 % ja liiketaloudellisissa suoritteissa 139 %. Molemmat olivat selvästi edellisen vuoden toteumia alemmat. Aikaisempien vuosien ja toimintavuoden määrärahoja siirtyi vuodelle 2008 lähes 2,5 milj. euroa, jota myös selittää yritys- ja yhteisölinjan tietojärjestelmän uudistamiseen liittyvän kustannuksiltaan raskaamman ohjelmointi- ja koodaustyön painottuminen hankkeen loppuvaiheeseen.

PRH:n käsittelyprosessien keskimääräinen tuottavuus kehittyi toimintavuonna suotuisasti (7,7 %) ja ylitti selvästi asetetun tavoitetaso (2 %). Aikaisempien vuosien tapaan yksikkökohtaiset erot tuottavuuden kehityksessä olivat huomattavia, mutta lukemat hyödyllisyysmalliasioita lukuun ottamatta positiivisia. Toiminnan taloudellisuutta mittaavat yksikkökustannukset laskivat 2,3 % vaikka talousarviossa sallituksi nousuksi oli arvioitu 0,9 % ja tulossopimuksessa yritys- ja yhteisölinjan tietojärjestelmähankkeen investointien johdosta peräti 13,4 %.

Asioiden käsittelyn joutuisuutta kuvaavien keskimääräisten käsittelyaikojen osalta vuodelle 2007 asetetut tavoitteet toteutuivat hyvin.

Viraston toimintojen laadun arviointivälineeksi on tulossopimukseen otettu EFQM-laatuarviointi, joka toteutuu Suomen laatupalkintokilpailuun osallistumalla. Toimintavuonna tapahtuneeseen osallistumiseen tavoitteeksi asetettiin 400–450 pisteeseen pääseminen. Arvioinnissa pistealueeksi tuli 350–400 pistettä, minkä lisäksi PRH sai kunniamaininnan erinomaisista asiakastuloksista. Lopputulosta voidaan pitää hyvänä.

Henkisten voimavarojen hallinta

Määräaikaisten osuus henkilöstöstä on viime vuosina vaihdellut 10–15 %:n välillä, toimintavuonna se oli edellisvuotta suurempi eli 14,6 % (vuonna 2006: 10,8 %, 2005: 11,4 %, 2004: 15,3 %). Vaihteluväliä alemmalle tasolle ei kuitenkaan päästäne jatkossakaan, koska muun muassa projektitehtäviin ja ruuhkahuippujen tasaamiseen tarvitaan määräaikaista henkilöstöä. Viraston henkilökunta on naisvaltaista, mutta keski-ikä ja lähtövaihtuvuutta koskevat luvut eivät olennaisesti poikkea valtionhallinnon keskiarvoista.

Henkilöstön työtyytyväisyyttä selvitetään vuosittain henkilöstökyselyllä (työtyytyväisyysbarometri). Arviointien keskiarvo 3,5 on noussut hieman aiemmasta (kahtena edellisenä vuonna 3,4). Eräillä osa-alueilla ei saavutettu tavoitelukemia, mutta kokonaisuutena asteikolla 1-5 sijoittuvana sitä voidaan pitää suhteellisen hyvänä.

Viraston henkilötyövuosien määrä oli 483. Henkilöstöä tulee lähivuosina vähentämään tuottavuusohjelman toteuttaminen vaikkakin PCT-tehtävät tulevat toisaalta vaatimaan tutkijainsinöörien lisärekrutointia.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Käytössä ovat tuottavuus-, taloudellisuus- ja käsittelyaikatavoitteiden toteutumista todentavat mittarit toimivat tarkoituksenmukaisina välineinä tulosohtauksessa ja tulosvastuun kannalta. Tuottavuusmittaus on esimerkillisesti toteutettu eikä siinä ainakaan toistaiseksi ole nähtävissä kehittämistarpeita. Asiakaspalvelun joutuisuutta kuvaavat käsittelyajat ovat jo sellaisella tasolla, että asiakkaiden huomio kohdistuu käsittelyaikojen sijasta entistä enemmän laatuksymyksiin. Kun hallintopalvelujen käyttäjille kohtuulliset käsittelyajat ovat kuitenkin useiden selvitysten mukaan hyvin tärkeitä, käsittelyaikatavoitteiden määrittely palvelutason ylläpitämiseksi saavutetulla tasolla näyttää edelleen tarkoituksenmukaiselta. Kyseiset tavoitteet ovat saaneet vuodesta 2007 alkaen aiempaa havainnollisemman mittariston.

PRH:n laadullista toimintaa mittaamaan on otettu käyttöön, asiakastytyväisyysmittausten ohella, myös Euroopan laatu-palkintomallin kriteereihin pohjautuva pistetavoite. Ensimmäinen malliin pohjautuva arvio toteutettiin vuonna 2003, toinen kuluneena toimintavuotena. Kilpailu toimii tarkoituksenmukaisena välineenä toimintojen kehittämisessä tarjotessaan objektiivisen ulkopuolisen arvion viraston toiminnan laadusta.

Viraston suoritustuotannon yleistä laatutasoa, erinäisin varauksin, voidaan arvioida myös tarkastelemalla viraston päätöksistä tehtyjen valitusmäärien kehitystä. Asiakkaiden oikeusturvan kannalta tärkeitä on mahdollisimman lyhyenä pysyvät käsittelyajat. Valitusten määrä suhteutettuna viraston huomattavan suureen vuosittaiseen suoritelmäärään nähden (yli 400.000) on kuitenkin kaikkiaan hyvin vähäinen.

PRH:n kanssa sovittu raportointi (erityisesti neljännesvuosittainen tulosbudjetin seurantaraportti) on osoittautunut pääosin riittäväksi viraston toiminnan asianmukaiseen tarkasteluun. Raportoinnin ja tulosohtausneuvottelujen lisäksi tarvittavaa informaatiota on saatavilla asiayhteydestä riippuen niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Ajoittain on ilmennyt sellaista reaaliaikaisen tiedon tarvetta, joka puoltaisi turvattujen verkkoyhteisöiden käyttöönottoa tarvittavaa informaatiota sisältäviin PRH:n tiedostoihin.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusviraston PRH:ta koskevassa tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2007 on lausuttu, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu, että tuloksellisuuden kuvauksessa toiminnallisesta tehokkuudesta esitetyt tiedot ovat oikeita ja riittäviä ja että tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitetyt suoritetietoja ja palvelukykyä kuvaavia tietoja voidaan pitää riittävinä. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen ja kulujen kohdentamisen osalta tarkastusvirastolla on kuitenkin eri näkemys kuin PRH:lla, minkä johdosta asia tulisi selvittää viraston toimesta.

PRH:n toiminta tulossopimukseen sisältyvin linjauksin ja toimenpitein tukee osaltaan valtionhallinnon strategialinjauksia varsinkin innovatiivisuuden kehittämisyrittämissä. Viraston strategisen kehittämisen pääsuuntana on jo pitkään ollut palvelukyvyn parantaminen tietopalvelutoiminnoissa erityisesti sähköisin muodoin. Sähköisten ilmoitusmenettelyjen kehittämisen hyödyt sinällään painottuvat kuitenkin paljolti rekisteröintimenettelyyn.

Suurimmat odotukset tuottavuuskehityksessä ovat kohdistuneet sähköisten ilmoitusmenettelyjen kehitykseen. Kaupparekisterijärjestelmän uusimishanke on yksi hallinnon tuottavuusohjelmien keskeisistä kohteista ja viraston tämän hetkistä haasteista merkittävin. Sen hallittu läpivienti on ensiarvoisen tärkeää niin viraston talouden, asiakaspalvelun toimivuuden kuin odotettavissa olevien tuottavuushyötyjenkin kannalta. Tehdyt rahoitusratkaisut ovat antaneet toteutukselle hyvät lähtökohdat, joskin rahoituksen aikataulutusta on ilmeisesti tarpeen vielä tarkistaa. Hankkeen etenemistä seurataan myös ministeriön taholta riittävässä laajuudessa.

Ulkoiseen toimintaympäristöön liittyviä riskitekijöitä PRH kartoittaa erityisellä riskiarvioinnilla. Tunnistettuja riskejä ovat olleet ja ovat edelleenkin työvoiman saatavuuteen ja isoihin järjestelmähankkeisiin liittyvien riskien ohella erityisesti uudelleen valmistelle tulleen yhteisöpatenttijärjestelmän mahdollinen käyttöönotto pitemmällä aikavälillä ja tavaramerkki- ja malliasioiden keskittymiskehitys EU-viraston suuntaan. Nämä merkitsevät kansallisille virastoille huomattavaa kysynnän vähenemää, joka taloudellisten hättävaiikutusten ohella voi heijastua myös palvelutason heikentymänä kotimaiseen asiakaskuntaan päin.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO KULUTTAJAVIRASTON TOIMINNASTA VUONNA 2007

Kuluttajaviraston tehtävänä on kuluttajan aseman turvaaminen ja vahvistaminen yhteiskunnassa. Viraston ylijohtaja toimii kuluttaja-asiamiehenä.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kuluttajavirasto toteutti toiminnallaan sovittuja, kuluttajapoliittisesta ohjelmasta johdettuja vaikuttavuustavoitteita ja toiminta oli hallinnonalan strategisten linjausten mukaista. Tuoteturvallisuudessa valtaosa tapauksista, joissa aiheutui vaaraa kuluttajan terveydelle, pystyttiin hoitamaan asianmukaisesti. Valvontahankkeiden yhteydessä vaikuttavuuden lisääntymiseen pyrittiin toimenpiteillä, jotka kehittävät turvallisuutta kokonaisvaltaisesti. Kuluttajaoikeuden periaatteiden toteutumisessa on edistetty kuluttajan kannalta keskeisillä toiminta-alueilla. Yhteistyöhankkeilla, koulutuksella ja viestillä on lisätty valvonnan vaikuttavuutta.

Viraston digiaikaan siirtymistä koskevalla aineistolla on ollut kysyntää sekä kuluttajien että yritysten taholta. Talousvalistuksessa yhteistyö eri toimijoiden kanssa taloushallinnan neuvottelukunnassa on lisännyt jakelukanavia. Palveludirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset eivät sen valmistelusta johtuen vielä vuoden 2007 aikana nousseet esille.

Valvontailmoitusten ja valitusten määrät kasvoivat kautta linja 25 – 35 %, myös Euroopan Kuluttajakeskuksessa. Virasto on vastannut tähän toimintaa kehittämällä.

Kuluttajavirastossa toiminnan kokonaisvaikuttavuutta ja –tuloksellisuutta arvioidaan joka toinen vuosi sidosryhmäkyselyllä ja joka toinen vuosi EFQM-mallista sovelletulla itsearvioinnilla. Vuoden 2007 itsearvioinnissa virasto katsoi tapahtuneen selvää edistystä. Edellisen vuoden sidosryhmätutkimuksessa yli 80 % vastaajista piti Kuluttajavirastoa uskottavana valvontaviranomaisena, arvostettuna asiantuntijana ja viraston toimintaa luotettavana.

Toimintatapoja on virastossa kehitetty pitkäjänteisesti. Vuoden 2007 osalta keskeistä oli verkkopalvelujen kehittäminen. Kuluttajia ja yrityksiä on voitu ohjata löytämään tietoa ja toimintamalleja verkkopalveluista. Toisaalta parantuneet sähköiset asiointimahdollisuudet ovat lisänneet valvontailmoitusten määrää. Uutena palveluna on kehitetty kansainväliseen tuotteiden yhteistestaukseen perustuva tietopankki. Informaatioaineiston tuottamisessa virasto siirtyi verkkojulkaisemiseen. Kuluttajalehden kustannusvastaavuustavoite toteutui ja levikkitalo lähes saavutettiin.

Kuluttajavirasto toteutti henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä sovitulla tavalla. Viraston työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat pysyneet suunnilleen samantasoisena kolmen viime vuoden aikana. indeksiluku oli viime vuonna 3,37.

Kuluttajavirastolla on eri tehtävissä kuusi yhteistyökumppania alue- ja paikallishallinnossa.

Talous- ja velkaneuvonnan kehittämishankkeet ovat edenneet hyvin. Kuluttajaneuvonnan hanke siirtyi toteutettavaksi vuonna 2008 valmisteltaessa neuvonnan valtiolistamista.

Viraston johto onkin seurannut toimintaympäristön muutoksen kehitystä sekä tehostanut toimintaa kehittämällä toimintamalleja ja uudistamalla sähköisiä järjestelmiä. Toimintaa on kehitetty sovitun mukaisesti, ja vaikuttavuuden voidaankin arvioida lisääntyneen. Edellytykset myönteisen kehityksen jatkumiselle vahvistuivat. Kuluttajavirasto on saavuttanut tulostavoitteet.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Kuluttajaviraston toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyt tiedot ovat riittävät ja niiden avulla on mahdollista muodostaa käsitys toiminnan kehityksestä ja tulostavoitteiden saavuttamista. Kuluttajavirasto itse arvioi tulostavoitteiden toteutumista ja vaikuttavuutta skaalalla 1 – 5 kunkin tulostavoitteen osalta. Virasto myös esittää kunkin vastualueen osalta tulosanalyysin ja johtopäätökset.

Tuottavuustilastointi –hanke toteutettiin ja laskentatapaa hyödynnetään 1.1.2008 lähtien tulosohjauksessa seurattavina asioina.

Kuluttajaviraston toiminnan tehokkuuteen ja tuloksellisuuteen vaikuttaa olennaisesti se, miten tiedonhallinta- ja verkkopalveluja kehittämällä voidaan edelleen tehostaa yhteistyötä alue- ja paikallishallinnon kanssa sekä panostaa viestinnän vaikuttavuuden lisäämiseen.

3. Toimenpiteet, joihin tiliviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on 7.4.2008 antanut Kuluttajaviraston tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2007. Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja liitteenä esitettävät tiedot esitetty talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty talousarvioasetuksen mukaisesti. Tuloksesta ja laadunhallinnasta esitetyt tiedot voidaan pitää riittävinä eikä sisäisen valvonnan osalta ole huomautettavaa.

Talous- ja velkaneuvontamomentin ja kuluttajaviraston toimintamenomomentin kirjausten selkeyttämiseksi on lisätty ohjausta ja opastusta sekä sisäistä valvontaa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antoi vuonna 2007 kertomuksen kuluttajahallinnon toimivuudesta. Siinä todetaan, että kuluttajapolitiikan puitteet ovat kunnossa. Tarkastusvirasto kiinnitti huomiota mm. kuluttajahallinnon resurssien niukkuuteen, kuluttajaneuvonnan toimimattomuuteen, valvontakeinojen riittämättömyyteen ja tuloksellisuuden arvioinnin kehittämistarpeisiin.

Kuluttajaneuvonta siirretään kunnilta valtiolle vuoden 2009 alusta ja sitä on tarkoitus edelleen kehittää. Kokonaisuudessaan kuluttajapolitiikkaa tullaan toteuttamaan ja kuluttajahallintoa kehittämään valtioneuvoston vuosille 2008 – 2011 vahvistaman kuluttajapolitiittisen ohjelman mukaisesti. Uuden kuluttajapolitiittisen ohjelman mahdollisiin vaikutuksiin kuluttajaviraston toimintaan palataan myöhemmin tulosohjausprosessin aikana ja muutenkin, jos tarvetta ilmenee.

Viraston tulee edelleen jatkaa toimintamallien ja työprosessien sekä laskentajärjestelmien kehittämistä tuottavuuden varmistamiseksi.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO KILPAILUVIRASTON TOIMINNASTA VUONNA 2007

Kilpailuviraston tehtävänä on tehostaa markkinoiden toimintaa. Kilpailuvalvonnalla ja kilpailun edistämisellä turvataan avoin ja toimiva kilpailu markkinoilla. Kilpailuvirasto toteuttaa tehtävänsä aktiivisella kilpailunedistämistyöllä sekä puuttamalla kilpailunrajoituslain ja EU:n kilpailusääntöjen vastaisiin kilpailunrajoituksiin. Virasto valvoo yri- tyskauppoja ja hoitaa sille kuuluvat kansainväliset tehtävät.

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kilpailuviraston pääasiallisissa tehtävissä, kilpailuvalvonnassa ja kilpailun edistämisessä on edetty tulossopimuksen edellyttämällä tavalla. Toiminnan suuntaaminen vakavimpiin kilpailunrajoituksiin onnistui kohtuullisen hyvin, mutta mahdollisuuksia keskittyä kaikkein vakavimpien kilpailunrajoitusten selvittämiseen pyritään edelleen lisäämään muun muassa vireillä olevan kilpailunrajoituslain uudistuksen myötä. Virasto teki vuonna 2007 viisi markkinaoikeusesitystä. Kilpailuviraston kilpailuvalvonnan vaikuttavuudesta yhtenä osoituksena on se, että markkinaoikeus määräsi Kilpailuviraston esityksen perusteella seitsemälle asfalttikartelliin osalliselle yritykselle 19,4 miljoonan euron sakot.

Kilpailun edistämisessä toiminta oli tavoitteiden mukaista. Virasto teki kaksi aloitetta kilpailun edistämiseksi. Lisäksi kilpailun edistämisen vaikuttavuutta pitkällä aikavälillä pyrittiin lisäämään muun muassa käynnistämällä kilpailukatsauksen valmistelu ja pohjoismainen yhteistyö lääke- ja apteekkialan kilpailunedistämiskysymyksissä.

Kansainväliset tehtävät liittyivät keskeisesti yhteistyöhön komission kanssa ja EY:n jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten verkoston ECN:n puitteissa tehtävään työhön. Virasto osallistui aktiivisesti myös OECD:n kilpailukomitean työhön ja Pohjoismaiden kilpailuviranomaisten väliseen yhteistyöhön.

Toimenpidepyyntöjen keskimääräiset käsittelyajat lyhenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Päätökseen saatiin useita kauan vireillä olleita tapauksia. Käsittelyajat ovat kuitenkin edelleen erityisesti isommissa asioissa kohtuullisen pitkiä, koska asioiden selvittäminen ja valmistautuminen lisääntyneisiin oikeudenkäynteihin vaativat entistä enemmän resursseja. Käsittelyaikojen kohtuullisena pitäminen vaatiikin virastolta jatkuvaa seurantaa ja voimavarojen mahdollisimman tehokasta suuntaamista.

Toiminnallisen tehokkuuden parantamiseksi sovitut hankkeet ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Kilpailuvirasto toteutti henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä sovitulla tavalla. Järjestelmällinen esimieskoulutus käynnistyi vuoden 2008 alusta.

Toiminnan ja voimavarojen oikeanlainen suuntaaminen nopeallakin aikataululla on oleellista, jotta virasto voi tehokkaasti puuttua kaikkein merkittävimpiin kilpailunrajoituksiin kussakin vallitsevassa tilanteessa. Tämä edellyttää jatkuvaa seurantaa ja valmiuksia reagoida muutoksiin. Kilpailuvirasto on voimavarojensa puitteissa selviytynyt tehtävästä hyvin.

Lääninhallitukset osallistuvat kilpailun edistämiseen ja kilpailuvalvontaan erityisesti alueellisilla ja paikallisilla markkinoilla ilmenevien kilpailunrajoitusten selvittämisessä. Niiden selvitettyinä oli muun muassa taksialaan liittyviä kilpailunrajoitusepäilyjä. Lääninhallitusten resurssit ovat tulostavoitteisiin verrattuna vähäiset.

Kokonaisuutena arvioiden Kilpailuviraston toiminta täyttää hyvin tulossopimuksessa sovitut kriteerit. Kilpailuvirasto on suunnannut resursseja toiminnan vaikuttavuuden kannalta olennaisten kilpailunrajoitusten selvittämiseen. Juuri tästä syystä kartellivalvonnan painopiste on oma-aloitteisessa toiminnassa. Tätä priorisointityötä on syytä jatkaa edelleen ja samalla kiinnittää olennaista huomioita siihen, että käsittelyajat pysyvät kohtuullisina. Kilpailuvirasto on myös ottanut hyvin huomioon kilpailupolitiikan ja talouden analyysin kansainväliset kehityssuunnat toimintansa suuntaamisessa. Lisäksi Kilpailuvirasto on pystynyt resurssiensa puitteissa nopeastikin reagoimaan yllättäviin tilanteisiin ja myös tästä näkökulmasta täyttäneet sille asetetut tavoitteet hyvin.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Kilpailuviraston tilinpäätösraportti antaa kattavan kuvan viraston toiminnasta kilpailun edistämisen, kilpailuvalvonnan, kansainvälisten asioiden ja viestinnän näkökulmasta tarkasteltuna. Viraston raportointi on tapausmäärien, kustannusten ja käsittelyaikojen osalta kattava ja antaa riittävän kuvan toiminnan kehityksestä. Raportin pohjalta on hyvä arvioida toimintaa ja taloutta.

Tuottavuustilastointihankkeen mukaiset mittarit tuotoksille ja tuottavuudelle toteutetaan virastossa parhaillaan vireillä olevien strategiahankkeen ja asianhallintahankkeen yhteydessä. Uuteen raportointitapaan siirrytään vähitellen vuodesta 2009.

3. Toimenpiteet, joihin tiliviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on 25.3.2008 antanut Kilpailuviraston tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2007. Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja liitteen tiedot esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallista tehokkuutta koskevat tiedot esitetyt henkilötyövuodet ja kustannusten jakauma päätoiminnoittain ovat oikeita ja riittäviä. Tuotoksesta ja laadunhallinnasta esitettyjä suoritteiden määriä ja käsittelyaikoja koskevia tietoja voidaan pitää oikeina ja riittävinä. Sisäisen valvonnan osalta ei myöskään ole tullut esiin olennaista huomautettavaa. Talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

Kilpailuviraston toiminta on linjassa hallinnonalan strategisten tavoitteiden sekä tulossopimuksessa sovittujen tavoitteiden kanssa.

Viraston toiminnassa on edellisten vuosien tapaan haasteena henkilöstörakenteesta johtuva suuri vaihtuvuus, joka kohdistuu erityisesti viraston ydintoimintoihin. Vaihtuvuutta kasvattivat erityisesti perhevapaat. Viransijaisuuksia hoitavat määräaikaiset tutkijat. Vaikka tilanne on asioiden sujumuuden kannalta haasteellinen, kilpailunrajoitustapausten käsittelyaikojen tulisi pysyä kohtuullisina.

Vuoden 2008 tulostavoitteista sovitaan syksyn tulosneuvotteluissa ja kannanotto otetaan huomioon tulostavoitteiden alustavassa laadinnassa.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO MATKAILUN EDISTÄMISKESKUKSEN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Rekisteröidyt ulkomaiset yöpymiset kasvoivat Suomessa 6,3 prosenttia edellisestä vuodesta. 5 321 000 yöpymisvuorokauteen. Asetettu kasvutavoite 3,5 % ylitettiin selvästi. Eniten kasvoivat suurimman matkailijaryhmän, venäläisten yöpymiset reilulla 26 prosentilla 854 000 yöhön. Myös sukulaisten ja tuttavien luona yöpyvät, ns. rekisteröimättömät ulkomaiset yöpymiset kasvoivat yli odotusten reiluun 19 miljoonaan, noin 6 prosenttia edellisen vuoden tuloksesta. Kaiken kaikkiaan Suomessa kertyi viime vuonna lähes 24,5 miljoonaa ulkomaista yöpymistä, joka on 1,5 miljoonaa yöpymistä edellisvuotta enemmän. Suomen matkailun kasvu oli selvästi nopeampaa kuin Euroopassa keskimäärin.

Matkailutulot ulkomailta kasvoivat 8,8 prosenttia, ensimmäistä kertaa historiassa yli kahteen miljardiin euroon (ilman kuljetustuloja).

Suomen markkinaosuus Pohjoismaisessa vertailussa kasvoi eniten, joskin Suomen osuus on edelleen Pohjoismaiden pienin. Viime vuonna se oli 16 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 15,4 prosenttia.

Matkailun kasvulle asetetut tavoitteet ylitettiin selvästi jo toisena vuotena peräkkäin. Kasvu näyttäisi jatkuvan tämän vuoden alkupuolellakin, joten kyse ei ole lyhyestä kasvupiikistä. Matkailun kasvu seuraa yleistä maailman taloudellista kehitystä ja erityisesti Venäjän taloudellinen tilanne heijastui Suomeen kasvavina matkailuvirtoina. Talouden taantuminen saattaa tosin jatkossa uhata hyvää kasvua.

Toiminnallinen tuloksellisuus

MEKin toimintaa vuonna 2007 leimasi perusteellinen organisaatiomuutos, joka heijastui toimintaan. Uudelleenorganisoinnin myötä MEKin oma henkilökunta pienenee alle 30 henkilöön ja MEK ostaa jatkossa matkailun vienninedistämispalveluita ulkomailta Finprolta. Uudelleenorganisointi viedään loppuun vuoden 2008 aikana.

Elinkeino-rahituksen rahallinen panostus MEKin toimenpiteisiin jäi tavoitellusta 3,1 miljoonasta eurosta 2,1 miljoonaan euroon. Matkailuelinkeino ei enää osallistu MEKin markkinointitoimenpiteisiin samalla volyymillä kuin aiemmin. MEKin toiminnan muutos heijastuu myös elinkeino-rahituksen määrään. Kampanjatoiminnan väheneminen ja organisaatiomuutoksen tuomat epävarmuustekijät vaikuttivat elinkeinon osallistumishalukkuuteen. Jatkossa elinkeinon osallistumisen volyyymi MEKin toimenpiteisiin laskee entisestään kun MEK siirtyy täysipainoisesti uuden toimintamallin mukaiseen toimintaan ja vähentää tuotemarkkinoinnin osuutta toiminnastaan ja ostaa matkailun vienninedistämispalveluja Finprolta. Siitä syystä, elinkeino-rahituksen määrä MEKin tuloksellisuuden mittarina ei ole enää relevantti.

Tuottavuuden parantamiseen on pyritty keskittämällä toimintaa päämarkkinoilla valtakunnallisen matkailustrategian mukaisiin päätuoteryhmiin. Taloudellisuuden mittarina MEK käyttää ns. tulos-/panosanalyysia, jonka mukaan vuonna 2007 operatiivisten kustannusten osalta jäätin hieman arvioidusta 13 000 miljoonasta eurosta 11 200 miljoonaan euroon. Samoin kävi myös kaikkien kustannusten osalta kun arvioidusta

20 000 miljoonasta eurosta tulos jäi 18 200 miljoonaan euroon. Tuottavuus sen sijaan ylitti tavoitteen (11,0) tulos-/panosanalyysin mukaan viime vuonna ja oli 12,7. Kolmen vuoden keskiarvona tavoitteesta (9,0) kuitenkin jäätiin 7,8:aan kaikkien kustannusten osalta. Markkinoinnilla aikaansaatu matkailutulo päämarkkinoilla oli viime vuonna 142 700 miljoonaa, henkilötyövuosia käytettiin 87, joten tuottavuussuhdeluvuksi tuli 1 640.

MEKin markkinointisuoritteiden osalta mediamainonta ja mediakäynnit Suomessa jäivät alle tavoitellun, sen sijaan nettikäyntejä MEKin sivuilla oli yli 3,2 miljoonaa tavoitellun 2,1 miljoonan sijasta. Tutkimustietopankin rakentamista ei aloitettu vuoden 2007 aikana, koska sen toteuttaminen on kytketty matkailun tutkimusohjelman laatimiseen, jonka kartoitusosa aloitettiin vasta vuonna 2008.

MEK edellytti vuonna 2007 kaikilta MEKin kampanjoihin osallistuvilta mukanaoloa jossakin yleisessä laatujärjestelmässä tai Laatutonnissa. Laatutonnivalmennukseen oli vuoden 2007 loppuun mennessä osallistunut 585 matkailuorganisaatiota. Jatkuvaan laaduntarkkailuun kehitetyssä LaatuVerkossa oli vuoden lopussa mukana 340 organisaatiota. MEKin oma sisäinen laadun kehittämistyö oli viime vuoden ajan tauolla johtuen MEKin uudelleenorganisoinnista.

MEK sulki vuoden 2007 alussa omat Tukholman, Oslon ja New Yorkin toimistot ja Contact Centerin Savonlinnasta. Suomeen suuntautuvan matkailun organisointia ja resursointia selvittäneen työryhmän raportin pohjalta MEKin toimintaa linjattiin uudelleen. Toiminnan painopisteitä jatkossa ovat maakuvatyö, markkinatiedon hankinta, jalostus ja siirtäminen matkailuelinkeinolle sekä suurien tuotekehityskokonaisuuksien koordinaatio.

Uudelleenorganisoinnista ja epävarmasta tilanteesta huolimatta on MEK olosuhteisiin nähden toiminut vuonna 2007 hyvin.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Syksyn 2007 aikana käytiin koko MEKiä koskevat YT-neuvottelut ja niiden rinnalla Savonlinnan Contact Centerin osalta omat erilliset YT-neuvottelut. Koko MEKiä koskeneet YT-neuvotteluissa saavutettiin yksimielinen neuvottelutulos 20.12.2007 ja sisäinen haku uuteen organisaatioon alkoi heti seuraavana päivänä.

Kehityskeskusteluita ei uudelleenorganisoinnista johtuen käyty. Sen sijaan MEK keskittyi laaja-alaisesti henkilöstön muutosturva-asioihin ja avusti tilanteen hallinnassa mm. käyttämällä ulkopuolisia konsultteja. Sairauspoissaoloja kertyi 6,9 henkilötyövuotta kohden, joka on lähes sama kuin edellisellä vuonna. Koulutuspäiviä kertyi 1,1 henkilötyövuotta kohden, joka selvästi tavoitetta (3) vähemmän. Lähtövaihtuvuus nousi 18 prosenttiin johtuen epävarmasta työllistymistilanteesta.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

MEKin tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ovat olleet jatkuvan kehittämistyön kohteena. Vuoden 2007 tuloksellisuutta voi tilinpäätöksen perusteella arvioida hyvin. Toimintaan on selvästi vaikuttanut MEKin organisaatiomuutoksen mukanaan tuoma epävarmuus, joka lamaannutti joltakin osin viraston toimintaa. Tuloksellisuutta arvioidaan jatkossa MEKin uusien tehtävien pohjalta. Toiminnan systemaattisuuden, tuloksellisuuden ja avoimuuden varmistaminen ovat keskeisiä tavoitteita, joiden avulla voidaan varmistaa, että MEK tuottaa lisäarvoa suomalaiselle matkailuelinkeinolle.

3. Toimenpiteet, joihin Matkailun edistämiskeskuksen on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

MEKin ja TEM:n välinen arviointi tilinpäätöksestä, tuloksellisuudesta sekä seuranta-menettelmien kehittämisestä pidetään kesäkuun aikana. Tuolloin tarkennetaan MEKin uusia tulostavoitteita, jotka sisällytetään vuoden 2009 tulossopimukseen.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO ENERGIAMARKKINAVIRASTON TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuuden ja sen kehityksen sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Energiamarkkinaviraston täytäntöönpanema sähkö- ja maakaasuverkko toiminnan uusi valvontamenettely on vakiintunut. Virasto antoi joulukuussa 2007 sähköverkonhaltijoille verkkohinnoittelua koskevat vahvistuspäätökset jo toiselle valvontajaksolle vuosille 2008–2011.

Energiamarkkinaviraston toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus toteutui vuonna 2007 viraston toiminnan tärkeimmällä tulosalueella sähköverkkotoiminnan valvonnassa. Vuonna 2007 sähkön siirtohinnot laskivat reaalisesti noin 0,6 %, mikä ylitti asetetun nollakasvuun tähdänneen tulostavoitteen. Maakaasuverkko toiminnan osalta vastaavaan tulostavoitteeseen ei sen sijaan päästy, sillä maakaasuverkkopalveluiden hinnat nousivat reaalisesti 2,6 %.

Viraston toisen vaikuttavuustavoitteen, sähkön siirron jakelun riittävän häiriöttömyyden ja keskeytsettömyyden toteutumisesta ei ole ollut mahdollista arvioida vuoden 2007 osalta, koska tunnusluvut eivät ole olleet arviota kirjoitettaessa saatavilla. Vuonna 2006 asiakkaiden kokemaa keskimääräinen keskeytysaika sekä keskeytysten lukumäärä jakeluverkoissa ovat hieman ylittäneet asetetut tavoitearvot. Keskeytyskorvauksia saaneiden asiakkaiden lukumäärä sen sijaan on pysynyt alle tavoitetason. Häiriöitä koskevat trendit ovat olleet laskevia vuoteen 2005 verrattuna.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden osalta Energiamarkkinavirasto on pystynyt valmistelemaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti sähköverkkotoiminnan hinnoittelun valvonnan suuntaviivat vuonna 2008 alkavalle valvontajaksolle, mutta varsinaisten yhtiökohtaisten päätösten antaminen on viivästynyt tavoitteena olleesta syyskuusta joulukuulle. Virasto ei myöskään ole ehtinyt valmistella hinnoittelun kohtuullisuuslaskelmia tavoitteena olleeseen lokakuun loppuun mennessä. Käsittelyaikatavoitteet eivät ole toteutuneet myöskään maakaasuverkkoihin liittyvien tutkimuspyyntöjen käsittelyssä. Vastaavasti myös kauden 2008-2012 päästölupien myöntämisen käsittelyaikatavoite vuoden 2007 loppuun mennessä ei ole täysin toteutunut.

Toiminnalliseen tuloksellisuuteen liittyvät tavoitteet ovat muilta osin täyttyneet varsinaisessa substanssitoiminnassa. Yleisesti ottaen voidaan myös arvioida, ettei käsittelyaikatavoitteiden täyttymättä jääminen ole ollut kriittistä eikä viivästymisistä ole ollut merkittävää haittaa toiminnanharjoittajille.

Toiminnallisen tuloksellisuuden osalta viraston tavoitteena oli toiminnan tehokkuuden ja kustannusvastaavuuden parantaminen tehokkaalla tiedon hallinnalla ja tehokkailla toimintatavoilla. Tavoitteet ovat pääosin toteutuneet ja usein myös etuajassa. Tehokkaiden sisäisten prosessien kehittämiseksi käynnistetty hanke sekä sähköistä asianhallintaa koskevan hankkeen kilpailuttaminen eivät ole toteutuneet määräajassa. Virasto on kuitenkin kehittänyt sisäisiä prosessejaan ja niihin liittyviä tietojärjestelmiään määrätietoisesti ja suunnitelmallisesti. Hankkeiden vähäisillä aikatauluviiveillä ei ole ministeriön näkemyksen mukaan suurta merkitystä viraston toiminnan kehittämisen kannalta.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Viraston perinteisellä tehtäväalueella sähkö- ja maakaasumarkkinoilla henkilöstövoimavarojen haasteena on edelleen ollut tehtävien ja resurssien yhteensovittaminen. Viraston tehtävät ovat viime vuosina vähitellen lisääntyneet ilman, että olemassa olevia tehtäviä on lopetettu ja sitä kautta resursseja vapautettu tai että uusien tehtävien hoitoon olisi annettu lisäresursseja. Viraston suunnittelun kehittämällä, tulostavoitteiden selkiyttämällä ja niiden jalkauttamisella tähän haasteeseen on pyritty vastaamaan. Jossain määrin on pystytty hyödyntämään myös tilapäistä henkilöstöä. Kireällä resurssitilanteella on vaikutusta viraston mahdollisuuksiin reagoida odottamattomiin haasteisiin.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Energiamarkkinaviraston toiminnan raportointi on ollut riittävää. Virasto on pyrkinyt systemaattisesti vastaamaan sille asetettuihin tulostavoitteisiin. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen raportointi on kattanut tulossopimuksen kaikki osa-alueet. Tulostavoitteiden toteutuminen ja poikkeamat tavoitteista on raportoitu ministeriön näkökulmasta asianmukaisesti. Toimintakertomuksen tiivistämistä ja keskeisten tavoitteiden nostamista paremmin esille tarkastelussa tulisi kuitenkin harkita.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tilintarkastuskertomuksessaan katsonut, että maksullisen toiminnan kustannuslaskelmaan sisältyy arvionvaraisuutta. Lisäksi VTV on katsonut, että toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjä tietoja ei voida pitää oikeina ja riittävinä.

3. Toimenpiteet, joihin Energiamarkkinaviraston on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tiilinpäätöksen johdosta tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö toteaa Energiamarkkinaviraston saavuttaneen sille asetetut keskeiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuustavoitteet vähintään tyydyttävästi. Energiamarkkinavirasto on toiminut hallinnonalan strategisten tavoitteiden ja tulossopimuksessa sovittujen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Ministeriö toteaa, että viraston tehtävät ovat viime vuosina vähitellen lisääntyneet ilman, että uusien tehtävien hoitoon olisi annettu lisäresursseja. Kireällä resurssitilanteella on vaikutusta viraston mahdollisuuksiin reagoida odottamattomiin haasteisiin.

TYÖ JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO KEKSINTÖSÄÄTIÖN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Keksintösäätiön tavoitteena on vaikuttaa yksityishenkilöiden ja pienyrittäjien edellytyksiin kehittää ja hyödyntää keksintöjään. Säätiön yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan ensisijassa hyödynnettyjen keksintöjen määrällä. Tämä voi tapahtua joko omana liiketoimintana, lisensointina tai jatkorahoitukseen menneinä hankkeina. Kaupallistettujen keksintöjen määrä on v. 2007 ollut 43 (vuonna 2006 37 kpl). Kasvua on tapahtunut 16 %. Kun vertaa tätä lukua rahoitettavien hankkeiden määrään vuonna 2007 – 313 kpl (vuonna 2006 - 246 kpl), joka seitsemäs rahoitettu hanke onnistuu kaupallistamisessaan. 39 kpl on mennyt jatkorahoitukseen. Yhteensä kasvua vuodesta 2006 on 11 %. Määrät ovat kuitenkin vaatimattomia, mutta tavoitteiden mukaisia.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnan tuloksellisuus on joiltain osin edelleen kasvanut. Nousua on ollut rahoitushakemusten määrässä ja neuvonnan määrässä. Rahoitusasiakkaiden palautukset säätiölle ovat nousseet edellisestä vuodesta n. 100 t eurolla. Tähän on vaikuttanut erityisesti hankevalvonnan tehostuminen. Toisaalta suuri neuvonnan määrä ja hakemusmäärä, joka joudutaan hylkäämään, hajauttaa säätiön resurssit epätehokkaasti. Säätiön tulisikin miettiä tehokkaampaa hakemusvirran karsintaa.

Henkisten voimavarojen hallinta

Keksintöjä arvioivat uudet projektipäälliköt ja asiamiehet ovat osallistuneet teollisoi-keuksien jatko- ja täydennyskoulutukseen. Säätiön lähtövaihtuvuus on pysynyt ennallaan. Säätiön lisäeläkejärjestelmään ei voida ohjata valtionavustusta, joten säätiö joutuu rahoittamaan lisäeläkkeen muista tuloistaan mikäli saa niitä.

2. Raportoinnin asianmukaisuus ja kehittäminen

Säätiön raportoinnin laatu on parantunut. Tarkempaa analyysiä siitä, miksi rahoitettavista hankkeista vain joka seitsemäs hyödyntyy, olisi ministeriön hyödyllistä saada. Lisäksi ministeriö haluaa jatkossa tietoa siitä, kuinka moni keksintösäätiön asiakas siirtyy Tekesin tai pääomasijoittajan rahoittamaksi.

Keksintösäätiön ohjauksessa on kiinnitetty huomiota tulostavoitteiden asettamiseen ja ohjauksen terävöittämiseen. Tulokset ovat jokaisen mittarin kohdalla parantuneet. Samalla ministeriön panostukset säätiön talouteen ovat kasvaneet. Tulossopimuksessa sovittuihin tavoitteisiin on päästy. Ministeriö on korostanut rahoituspohjan laajentamista ja odottaakin säätiön ehdotusta 1.7.2008 mennessä.

3. Toimenpiteet, joihin Keksintösäätiön on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Säätiön tulee edelleenkin toimia palvellen yksityishenkilöitä ja pienyrityksiä. Huomio tulee keskittää hankkeisiin ja yrityksiin, jotka hakevat osaamisen kasvattamista, kansainvälisyyttä ja kasvua. Säätiön rahoituksen ei tule rönseyllä päällekkäin mm. Tekesin tai TE-keskusten rahoituspalvelujen kanssa. Säätiön rahoittamat hankkeet ja teknologiayritykset tulee nopeasti ohjata TE-keskusten ja Tekesin tai yksityisten pää-

omarahoittajien palvelujen piiriin. Ministeriö painottaa sisäisen ja ulkoisen verkottumisen tärkeyttä sekä henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja kasvattamista.

Säätiön tulee jatkossa mitata ja analysoida tarkemmin sitä, siirtyvätkö hankkeet muulle julkiselle tai yksityiselle rahoittajalle ja mitkä ovat tällaisen siirtymisen vaikutukset hankkeelle. Säätiön tulee harkita neuvonnan keskittämistä potentiaalsiin hakijoihin ja muun yleisen neuvonnan siirtämistä TE-keskuksille. Ministeriö odottaa 1.7.2008 mennessä tehtävän rahoituspohjan laajentamissuunnitelman tuottavan konkreettisia avauksia ja ehdotuksia säätiön tuloksen vahvistamiseksi. Edellä mainitut tulostavoitteita ja raportointia koskevat arviot tulee ottaa huomioon tulostavoitteiden laadinnassa vuodelle 2009.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO SUOMEN STANDARDISOIMISLIITON TOIMINNASTA VUONNA 2007

1. Tuloksellisuus ja asetettujen tulostavoitteiden toteutuminen

Toiminnan vaikuttavuus

Standardisoinnin merkitys EU:n sisämarkkinoiden sääntelyssä on vakaasti kasvamassa samalla, kun standardisointia toteutetaan enenevässä määrin maailmanlaajuisella tasolla. Viime aikoina on lisäksi standardisoinnin merkitys innovaatiotoiminnan edistäjänä korostunut.

Suomen Standardisoimisliiton toiminnan merkitys kansainvälisessä työssä Suomen tarpeiden välittäjänä ja tuotekehitys- ja innovaatiotoiminnan edistäjänä korostuu näin ollen entisestään.

Standardisoinnin tarvetta on lisännyt erityisesti kuluttajansuoja-, tuotevastuu-, ympäristö- sekä työturvallisuussääntelyn kehittyminen. Esimerkkinä vapaaehtoisuuteen perustuvasta sovelluskohteesta on EU:n palveludirektiivi. Komission työohjelma sisältää useita aloja, joilla eurooppalaista standardisointia pyritään edistämään: palvelut, tutkimus/innovaatio, avaruusteknologia, nanoteknologia, puolustus, informaatio- ja kommunikaatioteknologia, puolustus, kuljetus, vetytekniikka, mittaustekniikka, metrologia, ympäristön suojeleminen, kuluttajansuojaus, terveydenhuolto, paikannus ja turvallisuus.

Suomen standardisointijärjestelmässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2007 aikana

Tulostavoitteita on kehitetty erityisesti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden osalta ja SFS:n selvityksessä on vaikuttavuutta arvioitu hyvin niin kvantitatiivisesti kuin kvalitatiivisesti.

Toiminnan tuloksellisuus

SFS:n toiminta vuonna 2007 on ollut kokonaisuutena sovittujen suuntaviivojen ja tulostavoitteiden mukaista. Myönnetty rahoitus 1.910.000 € on käytetty vuoden 2007 rahoituspäätöksessä annettujen ohjeiden mukaisesti.

SFS:n infrastruktuuri-toiminnot on hoidettu asianmukaisesti ja niissä on korostunut osallistuminen standardisoinnin keskusjärjestöjen toimintaan ja toiminnan kehittämiseenkin sekä eurooppalaisella että kansainvälisellä tasolla. Myös tiedotustoimintaa on hoidettu aktiivisesti usealla rintamalla mm. jatkamalla syksyisen seminaarin, FORUMin järjestämistä.

Toimialayhteisöavustusten käytön koordinointi on kehittynyt edelleen parempaan suuntaan. Toimialayhteisöjen raportointi avustusten käytöstä on parantunut. Parhaita raportointikäytäntöjä on otettu malliksi. Avustuksilla saavutetuista tuloksista on raportoitu aikaisempaa konkreettisemmin. Uusissa raportointiohjeissa on painotettu vaikuttavuuden arvioinnin tärkeyttä.

KTM:n hallinnonalaan liittyvä standardisointi on hoidettu asianmukaisesti. Tällä alueella korostuu standardisoijien ja viranomaisten välisen yhteistyön merkitys.

Ympäristömerkinnän taloudellinen tilanne on parantunut edellisten vuosien tappiollisen toiminnan jälkeen.

Tunnusluvut asettuvat lähes tavoitteiden mukaisiksi. Läpimenoajassa ja implementointiajassa jäätiin vähän tavoitteesta johtuen verrattain suuresta standardien tuotantomäärästä.

Mitään suurempia poikkeamia tulostavoitteista ei ollut.

2. Raportoinnin asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

SFS:n selvitys tulossopimuksen mukaisista toiminnoista vuodelta 2007 antaa riittävät tiedot tulohajauksen kannalta. Virallisesti toimintakertomus hyväksytään 28.4.2008 SFS:n vuosikokouksessa, jossa TEM:kin yhdistyksen jäsenenä on edustettuna.

Raportointi on kehittynyt ja kehittyä sitä mukaa kuin tulostavoitteitakin on kehitetty ja kehitetään TEM:n hallinnonalan linjausten mukaisesti.

Yhteenvetona voidaan todeta, että SFS:n toiminta on ollut niin TEM:n hallinnonalan strategisten tavoitteiden kuin myös tulosneuvotteluissa sovittujen tulostavoitteiden mukaista ja oikeansuuntaista sovittujen kehittämistoimintojen osalta. Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) tilintarkastuskertomus ei ollut käytettävissä arviota laadittaessa.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO FINPRO RY:N TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Finpro ry:n toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvataan viennin kasvun määrällä, työllisyyden lisäystä kuvaavilla mittareilla ja kansainvälistyvien yritysten lukumäärien kasvulla. Finpron palveluista enin osa, 65 % (66,1 % vuonna 2006) suuntautuu pk-yrityksille. Asiantuntijapalveluiden suuntaaminen juuri näille yritysryhmille on ministeriön tavoitteiden mukaista. Pk-yritykset ovat aktiivisia työllistäjiä ja niiden kasvuhakuisuus ja kansainvälistymispalveluiden tarve on kasvavaa.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Finpron asiakkaista 65 % oli vuonna 2007 pk-yrityksiä. Pk-yritysten osuus toimeksiantolaskutuksesta on vähentynyt kertomusvuonna, ollen 66 % (72,3 % vuonna 2006). Finpro tarjoaa aktiivisesti yhteistyökumppaneittensa TE-keskusten, Tekesin ja Finnveran kanssa pk-yrityksille kasvuyrityspalveluita. Tämän tehostetun palvelutarjonnan myötä Finpron asiakkaana on vuonna 2007 ollut 72 kasvuyritystä.

Finpron palveluiden käyttäjien määrä oli kertomusvuonna 2 583 kpl, tavoitteeksi asetettua 2 890 yritysasiakasta ei saavutettu (asiakkaita vuonna 2006 oli 2880). Asiakasmäärää ei helpolla voitane nostaa, sillä Finpro ry:n yleisavustus on säilynyt samalla tasolla vuodesta 2002. Vientikeskusten toimeksiantojen lukumäärätavoite saavutettiin. Tavoitteeksi asetettiin 1330 toimeksiantoa, toteutuman ollessa 1 327 toimeksiantoa vuonna 2007. Vientikeskusten konsulttien toimeksiantojen rahallinen tavoite oli 5,2 milj. euroa, tavoite saavutettiin, jopa ylitettiin 12 %, laskutuksen osuus oli 5,9 milj. euroa. Vientikeskusten toimeksiantojen laajuus on edelleen kasvussa.

Finpro on edelleen lisännyt työ- ja elinkeinoministeriön elinkeinopoliittisen strategian ja tavoitteiden mukaisesti yhteistyötään muiden VKE-toimijoiden kanssa. Yhteistyö Invest in Finlandin kanssa on käynnistetty vuonna 2006, jolloin IIF ulkoisti osan tehtävistään Finpro ry:lle. Vuonna 2007 kaikkiaan 70 % Invest in Finlandin uusista asiakkaista tuli Finpron kautta. Yhteistyö TE-keskusten kanssa on lisääntynyt Finpron maakunnallisten alueyksiköitten kautta. Finpro osallistui kertomusvuonna TE-keskuksen kanssa Kainuussa 17 yrityksen kehittämistyöhön ja kansainvälistämiseen. Finpron kontaktit Yritys-Suomi palveluun, ulkoasiainministeriöön ja Sitraan ovat syventyneet.

Vuonna 2007 Finprolla oli 50 vientikeskusta 42 maassa (52 vientikeskusta 42 maassa, vuonna 2006), toimipisteitä Finprolla oli kaikkiaan 58 kpl (56 vuonna 2006). Finpro on viime vuosina panostanut erityisesti maakunnallisen verkostonsa kehittämiseen. Kotimaan yksiköitä oli vuonna 2007 Oulussa, Tampereella, Jyväskylässä ja Kuopiossa, Turussa, Kouvolassa ja Vaasassa (yhteinen Osuuskunta Viexpon kanssa).

Finpro osallistuu aktiivisesti innovaatiokeskusten hallinnointiin ja toimintaan FinChissä Shanghaissa Kiinassa, Sendaissa Japanissa sekä uusina keskuksina San Josessa Yhdysvalloissa ja FinNodessa Pietarissa Venäjällä. Vastaavalla konseptilla suunnitellaan nyt uutta innovaatiokeskusta Intiaan.

Finpron tytäryhtiö Entre Marketing Oy:n koko osakekanta myytiin kertomusvuonna Beltton Oy:lle, joten Finprolla ei ole enää omistusta Entre Marketing Oy:ssä

Ministeriö kehottaa toistuvasti Finproa kiinnittämään huomiota asiakkaitten lukumäärän laskuun (lasku on jatkunut vuodesta 2005). Toimeksiantojen lukumääräinen tavoite saavutettiin kertomusvuonna. Eri puolilla Suomea toimivien alueellisten yksiköitten toiminnan vakiinnuttua tulee yksiköt patistaa uuteen asiakashankintaan. Ministeriö pitää toivottavana, että alueelliset yksiköt sijoitetaan TE-keskusten tiloihin / yhteyteen aina milloin se on mahdollista.

Finpro ry on vuonna 2007 palkittu YK:n alaisen kansainvälistymisen edistämisjärjestöjen katto-organisaation International Trade Centerin ITC:n toimesta maailman parhaana vienninedistämisenorganisaationa. Ministeriö pitää tätä kansainvälistä tunnustusta merkkinä Finpron erinomaisesta osaamisesta ja kansainvälisestä arvostuksesta.

Henkisten voimavarojen hallinta

Finpron henkilöstön tyytyväisyyttä kartoitetaan sisäisellä asiakastyytyväisyyskyselyllä sekä STAR-kyselyllä. STAR-kyselyn mukaan on henkilöstön tyytyväisyys yhtenäisen Finpron kehittämistyöhön ollut 3,3 (tavoite oli 3,7 asteikolla 1 – 5). Henkilöstön tavoitteellinen yleisarvosana 4, 0 pistettä saavutettiin eri osioiden arvioinneissa (johtamismenetelmät, politiikka & strategiat, henkilöstöpolitiikka ja yhteistyö / resurssit sekä prosessien arviointi), toteutuman ollessa 4,1 (asteikko 1 – 5).

Finpro on kertomusvuonna keskittynyt ydinosaamisensa vahvistamiseen, kokemusten jakamiseen ja uuden oppimiseen. Finpro on käynnistänyt ns. kokousfasilitaattorien ja oppimisavustajien sisäisen koulutusohjelman, jonka seurauksena eri kulttuureista Finprossa yhteisiin kokouksiin osallistuvat eri kansallisuudet ovat paremmin kyenneet hyödyntämään saamiaan tietoja ja käytäntöjä. Finpron henkilökunnasta noin puolet on naisia, silti heidän osuutensa johtotehtävissä on edelleen alhainen.

Finpron tulisi pyrkiä huomioimaan sukupuolten välinen tasa-arvo paremmin niin viestikeskusten päälliköiden kuin muiden johtavien toimien henkilövalinnoissa. Lisääntynyt johtamiskoulutus on hyvä kehityssuunta, jota kehoitetaan jatkamaan.

Toiminnan resursointi

Finpron yleisavustus on suuruudeltaan 20 030 000 euroa, jonka lisäksi Finpron toimintaan on saatu 500 000 euron suuruinen lisä Tekesin tutkimushankkeiden esivalmisteluun ja esiselvityksiin. Finpro kattaa voimassa olevien säädösten mukaan vähintään 25 % toiminnastaan palveluiden myynnillä. Yleisavustuksen osuus toiminnan kokonaismenoista oli 62 % vuonna 2007 (62 % vuonna 2006).

2. Käytetyt raportoinnin mittarit ja niiden kehittämistarpeet

Finpron toimintaa ja toiminnalla aikaansaatuja tuloksia seurataan yhteisesti sovituin mittarein, asiakastyytyväisyysmittauksin sekä tasapainotetun tuloskortin mittarein. Finpron tulostavoitteita ja saavutettuja tuloksia koskevat tiedot julkaistaan NETRAssa. Finpron tilinpäätös ja toimintakertomus ovat raportoinnissaan kattavia ja selkeitä ja antavat oikean kuvan toiminnan kehityksestä. Tulosten seuranta on Finprossa asianmukaista ja riittävää.

Ministeriö arvioi yhteenvetona, että Finpro ry:n toiminta on ollut taloudellista ja tuloksellista ja että Finpro on käyttänyt sille osoitetun yleisavustuksen tarkoituksenmukaisesti. Finpron toiminta on ollut tavoitteellista ja Finpro on saavuttanut sen toiminnalle asetetut vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden tavoitteet. Finpron sisäiset tulosjohtami-

sessä käytetyt keinot ja menetelmät ovat yhdistyksen toiminnan laajuuteen ja määrään nähden kattavat ja riittävät.

3. Toimenpide-ehdotukset

Ministeriö on yllä estetyssä tilinpäätöskannanotossaan kiinnittänyt Finpron huomiota eräisiin sen toiminnan osa-alueisiin, joissa osaston näkemyksen mukaan on kehittämisen tarpeita. Muulta osin ministeriö katsoo, että Finpro on vuonna 2007 saavuttanut sen toiminnalle asetetut vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden tavoitteet.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO INVEST IN FINLAND SÄÄTIÖN TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Invest in Finland säätiön yhteiskunnallista vaikuttavuutta voidaan kuvata ulkomaisten investointien määrän kasvulla, työllisyyden lisääntymisellä sekä tietoisuuden lisääntymisellä Suomesta investointien kohdemaana. Näiden toimenpiteiden toteutumiseen vaikuttavat muutkin julkisen vallan toimet kuin yksin Invest in Finland säätiön toiminta. Säätiö on saavuttanut vuodelle 2007 asetetut tulostavoitteet.

Suomeen tulleiden uusien ulkomaisten yritysten lukumäärä kasvoi voimakkaasti vuoteen 2006 verrattuna. Kasvu oli peräti 46 prosenttia. Vuonna 2007 Suomeen tilastoi-
ttiin 303 uutta ulkomaista yritystä (v. 2006 208 kpl), mikä on kaikkien aikojen suurin määrä. Ruotsi on edelleen merkittävin uusien ulkomaisten yritysten alkuperämaa (87 kpl, v. 2006 73 kpl). Seuraavina ovat Yhdysvallat (34 kpl), Iso-Britannia (24 kpl) ja Tanska (23 kpl). Kaksi kolmasosaa uusista ulkomaisista yrityksistä syntyi yrityskaupan kautta (203 kpl).

Suomeen suuntautuvien ulkomaisten suorien sijoitusten pääomavirrat kasvoivat vuonna 2007 Suomen Pankin tilastojen mukaan 42 % edellisestä vuodesta ollen 6,2 miljardia euroa. Pääoman tuonnista yrityssectorille suuntautui 4,3 miljardia euroa ja rahoitussectorille 1,9 miljardia euroa. Vuodelle 2007 ajoittui muutama merkittävä yritysosto ja yritysmyynti ulkomailla.

Suurimpana toimialana jatkaa kauppaa ja palvelusektori (175 kpl, v. 2006 128 kpl) ja sen jälkeen merkittävimpänä tieto- ja viestintäteknologia (44 kpl, v. 2006 33 kpl). Muille toimialoille uusia ulkomaisia yrityksiä tuli seuraavasti: ympäristöteknologia 24 kpl, terveydenhuoltoteollisuus 17 kpl, kaivosteollisuus 4 kpl ja metsäklusteri 4 kpl.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Vuoden 2007 aikana Invest in Finland vakiinnutti paikallisten asiakkuuksien hoidon asemamaissa ns. virtuaalitoimistomallilla Finpron ja Suomalais-ruotsalaisen kauppakamarin kanssa. Verkostopartnereiden kanssa asetetut tulostavoitteet saavutettiin. Invest in Finland saavutti toteutuneiden investointien suhteen ennätystuloksen. Säätiön asiakkaista 38 (tavoite 26) teki investoinnin Suomeen. Samalla Invest in Finlandin markkinaosuus Suomeen suuntautuvista investoinneista kasvoi 12,5 %:iin. Kaikki säätiön toimialatiimit saavuttivat vuositavoitteensa sekä toteutuneiden investointien että asiakashankinnan suhteen. Kokonaisuutena säätiön tulosta voi pitää erinomaisena.

Henkisten voimavarojen hallinta

Säätiössä on otettu käyttöön ministeriön laatima toimintastrategia. Asiakkuudenhoitojärjestelmää ja sen käyttöä on kehitetty edelleen toiminnan suuntaamisessa ja tulosseurannan välineenä. Henkisten voimavarojen kehittäminen on positiivisesti parantanut työtyytyväisyyttä ja tehostanut säätiön toimintaa.

2. Käytetyn raportoinnin asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvasuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Invest in Finland säätiön toimintaa ja toiminnalla aikaansaatuja tuloksia seurataan yhteisesti sovittujen ja kehitteillä olevien mittareiden sekä tasapainotetun tuloskortin mittarein. Invest in Finland säätiön tilinpäätös ja toimintakertomus ovat raportoinnissaan kattavia ja selkeitä ja antavat oikean kuvan toiminnan kehityksestä.

Tulosten seuranta numeeristen, laadullisen arvioinnin ja asiakastyytyväisyysmittausten osalta tulee vielä kehittää.

3. Toimenpiteet, joihin säätiön on ryhdyttävä ja joihin ministeriö ryhtyy tuloksellisuuden parantamiseksi

Invest in Finland säätiö on toimintastrategiassa keskittynyt toiminnan tarkkaan fokusointiin sekä verkostoyhteistyöhön. Säätiö hyödyntää työ- ja elinkeinoministeriön sekä muita verkostoja ulkomailla ja kotimaassa. Yhteistyön prosesseja ja malleja on kehitetty ja niitä on jalkautettava edelleen vuonna 2008 erityisesti kotimaan verkoston osalta siten, että toimialatiimit ovat tehokkaasti keskittyneet yhteistyöverkoston viritämiseen ja yhteistyön syventämiseen. Yhteistyötä Finpron kanssa on lisätty merkittävästi vuonna 2007 ja toimintamallia tulee laajentaa vuoden 2008 aikana. Invest in Finland on lisännyt yhteistyötä myös Tekesin kansainvälisen verkoston kanssa erityisenä tavoitteena T&K-pohjaisten kansainvälisten investointien edistäminen.

Ministeriön yhdessä valtiovarainministeriön kanssa tulisi huolehtia, että yritysten ulkomaisten johtajien ja asiantuntijoiden työlupa- ja verotuskohtelut olisivat joustavampia.

Invest in Finland säätiön uusi toimintatapa noudattaa hallinnonalan strategisia tavoitteita ja tulossopimuksessa sovittuja strategisia tavoitteita.

Tuloksellisuuden parantamiseksi Invest in Finland säätiön tulee edelleen kehittää verkostoitunutta toimintamallia ja tulosten seuranta.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO VALTION YDINJÄTEHUOLTORAHASTON TOIMINNASTA VUONNA 2007

Valtion talousarvion ulkopuolinen Valtion ydinjätehuoltorahasto tarkoittaa pääosin rahastoa ydinjätehuoltoon varautumiseksi (*"varautumisrahasto"*). Sen tehtävänä on kerätä, säilyttää ja turvaavasti sijoittaa ne varat, jotka tulevaisuudessa tarvitaan ydinjätteistä huolehtimiseksi.

Ydinjätehuoltorahaston luonteen vuoksi sen ensisijaisena päämääränä ei ole tuottaa taloudellista voittoa vaan varmistaa ydinjätehuollon toteutus tulevaisuudessa. Rahaston sijoitustoiminnasta sekä lainaustoiminnan korkotuloista mahdollisesti kertyvillä voitoilla hyvitetään jätehuoltovelvollisten rahasto-osuuksia.

Tilikaudella 2007 varautumisrahaston voitto oli noin 58 miljoonaa euroa ja tase vuoden lopussa noin 1,6 miljardia euroa. Rahaston varat kattavat tällä hetkellä arvioidut ydinjätehuollon tulevat kustannukset.

Vuoden 2004 alusta alkaen Valtion ydinjätehuoltorahastoon on kuulunut lisäksi *erillis-varallisuusina kaksi ns. tutkimusrahastoa*, ydinturvallisuustutkimusrahasto ja ydinjätetutkimusrahasto, joiden tarkoituksena on kerätä vuosittain ydinlaitosten haltijoilta varoja tutkimustoimintaan jaettavaksi. Vuonna 2007 kerättiin ja jaettiin tutkimusvaroja yhteensä noin 4,0 miljoonaa euroa.

Valtion ydinjätehuoltorahaston tilinpäätöksen liitteiksi laaditaan erilliset tilinpäätökset varautumisrahastosta ja tutkimusrahastoista.

Ministeriö vahvisti Valtion ydinjätehuoltorahaston tilinpäätöksen asian oltua valmistavasti käsiteltävänä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa. Tilintarkastus on suoritettu 8.2.2008. Toinen kahdesta tilintarkastajista oli JHTT-tilintarkastaja. Rahaston tilintarkastajilla ei ole ollut huomauttamista rahaston tilinpäätöksestä.

Ministeriöllä ei ole niin ikään huomauttamista Valtion ydinjätehuoltorahaston toiminnasta eikä tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2007.

Ministeriön käsityksen mukaan Valtion ydinjätehuoltorahaston toiminta ja tilinpäätös vuodelta 2007 vastaavat valtioneuvoston asettamia tavoitteita.

**TYÖ-JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO VALTIONTAKUURAHASTON TOIMINNASTA
VUONNA 2007**

Valtiontakuurahaston tarkoituksena on turvata Finnvera Oyj:n antamien vientitakuiden, takausten ja muiden valtiontakuurahastolain 4 §:ssä tarkoitettujen sitoumusten täyttäminen. Rahaston varoista hoidetaan myös entisen Valtiontakuuksuksen ja sitä edeltäneen vientitakuulaitoksen ja Valtiontakauslaitoksen antamat takuut, takaukset ja muut vastuusitoumukset.

Rahaston tehtävänä on toimia puskurina valtion budjetin suuntaan valtiontakuurahastolain 4 §:n mukaisen valtion takuu- ja takaustoiminnan osalta, joten sen toiminnan luonne on pääasiallisesti tekninen. Operatiivinen toimija valtiontakuurahaston vastuulla olevan takuu- ja takaustoiminnan osalta on valtion omistama erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj.

Rahaston toiminnan teknisen luonteen sekä rahaston ja Finnvera Oyj:n välisen työnjaon vuoksi valtiontakuurahastolle ei ole asetettu tulostavoitteita. Tulostavoitteiden asettaminen, mittaaminen ja seuraaminen vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan osalta tehdään Finnvera Oyj:n rahoitustoiminnalle.

Valtiontakuurahaston tilinpäätöksessä ei esitetä myöskään tarkentavaa tunnusluku-analyysiä valtion takuutoiminnan tuloksellisuudesta ja kannattavuudesta. Sen sijaan Finnvera Oyj esittää vuosikertomuksessaan ja raportoinnissaan tilasto- ja vertailuaineistoa vienti- ja erityistakaustoiminnasta.

Rahastossa olevat varat ovat osa valtion yleistä kassavarantoa, joka on Valtiokonttorin hoidossa. Rahaston pääoma sijoitetaan osana valtion yleistä kassahallintoa eikä sijoittamisesta tulevia tuottoja tulouteta rahastoon. Tämän johdosta rahaston pääoman tuotollekaan ei ole asetettu tavoitteita.

Valtiontakuurahaston tulos vuodelta 2007 oli noin 8,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja rahastossa oli varoja vuoden lopussa noin 692 miljoonaa euroa. Rahaston tilinpäätös ja siitä annettu tilintarkastuskertomus eivät anna aihetta toimenpiteisiin.

Yleisesti voidaan arvioida, että valtiontakuurahasto on suoriutunut hyvin valtiontakuurahastolain mukaisista tehtävistään vuonna 2007.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN ARVIO HUOLTOVARMUUSKESKUKSEN JA HUOLTOVARMUUSRAHASTON TOIMINNASTA VUONNA 2007**1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä**

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

HVK:n toiminnan tarkoituksena on varautuminen poikkeusoloihin tai niihin verrattavissa oleviin vakaviin häiriöihin. HVK:n toiminnan vaikuttavuuden keskeisenä arviointikriteerinä on toimenpiteiden kohdentuminen modernin yhteiskunnan todellisiin huoltovarmuusriskeihin ja toimenpiteiden tehokkuus. Pitkän aikavälin tavoitteena on huoltovarmuuden tavoitepäätöksessä mainittu toimintojen painopisteen siirtäminen materiaalisesta varautumisesta yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin turvaamiseen.

Maan huoltovarmuuden tilaa kuvaa PTS:n ylläpitämä ei-julkinen indikaattori. Sen mukaan maan huoltovarmuus riippuu erityisesti kriittisten teknisten järjestelmien, kuten energiaverkkojen, tietoliikenteen ja logististen järjestelmien toimivuudesta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Huoltovarmuusrahastoon vuonna 2007 tuloutetun huoltovarmuusmaksun tuotto oli 49,7 milj. euroa, mikä oli 0,6 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Rahastoa hallinnoivan Huoltovarmuuskeskuksen liikevaihto oli 70 milj. euroa, mikä oli suunniteltua alhaisempi eräiden raakaöljyvaihtojen lykkääntymisen vuoksi. Vaihto-omaisuuden ostot olivat 61 milj. euroa, joka koostui lähes kokonaan tuotevaihtoista. Varastotavaran myyntikate oli 31 milj. euroa. Tilikauden voitto oli runsaat 44 milj. euroa, joka oli 8 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Rahaston tase oli vuoden päättyessä 1208 milj. euroa, jossa kasvua oli edellisvuodesta 42 milj. euroa.

HVK:n taloudellinen tuloksellisuus perustuu lähinnä varmuusvarastoinnin onnistuneeseen toteutukseen, joka on riippuvainen öljyn hinnasta ja eri öljytuotteiden hintasuhteiden kehityksestä sekä varastoinnin kustannuksista. Varmuusvarastohankinnoissa tavoitteena on edelleen pyrkiä aktiivisilla toimilla hankkimaan tuottoja huoltovarmuuskäytökulman ja markkinaneutraalisuuden asettamissa rajoissa. Varastoinnin yksikköhinnat on tarkoitus edelleen pitää alan yleistä kustannustasoa alempana.

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin edelleen taloudellisen puolustusvalmiuden kehittämistoimikunnan ehdotusten pohjalta uutta huoltovarmuusorganisaatiota koskevaa lainsäädäntöä ja hallintoa. Ministeriöltä pyydettiin asiasta lausunnot. Uusi lainsäädäntö ja huoltovarmuusorganisaatio tulevat voimaan 1.7.2008 lukien, jolloin päättyy nykyisen puolustustaloudellisen suunnittelukunnan työ.

Kertomusvuoden aikana aloitettiin huoltovarmuuden tavoitteiden tarkistamistyö. Ministeriö antoi tehtävän puolustustaloudellisen suunnittelukunnan ja Huoltovarmuuskeskuksen tehtäväksi. Lausuntokierroksen jälkeen Valtioneuvosto vahvistaa tarkistetut tavoitteet vuoden 2008 kesäkuussa.

2. Raportoinnin asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

HVK:n tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu hyvän kirjanpitolain ja hyvän kirjanpitolain mukaan ottaen soveltuvin osin huomioon valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin antama ohjeistus. Toiminnan laillisuuden tai tavoitteenmukaisuuden osalta ei ole todettu seikkoja, jotka edellyttäisivät erityisiä toimenpiteitä. Toiminta on ollut tulosopimuksen mukaista. Ohjaus- ja raportointijärjestelmää on pidettävä riittävänä.

Kauppa- ja hankintatoimissaan HVK:n tulee pyrkiä mahdollisimman suureen avoimuuteen.

Laitoksen taloudellista tulosta kuvaa tuloslaskelma. Toiminnan taloudellista onnistumista tarkastellaan pitkällä tähtäimellä säännöllisesti. Tässä tarkoituksessa tuotetaan kulujen hallintaa ja muun taloudellisen toiminnan tuloksellisuutta kuvaavia raportteja. On myös tärkeätä seurata, mikä osa huoltovarmuusrahastoon ohjatuista varoista on tallella rahaston omana pääomana. Maan huoltovarmuuden tilaa kuvaa ei-julkinen huoltovarmuusindikaattori. Sen sisältöä ja esitystapaa täsmennetään jatkuvasti. Indikaattori kuvaa suhteellisen hyvin huoltovarmuuden tilannetta. Huoltovarmuusindikaattoria ja muita huoltovarmuutta kuvaavia mittareita kehitetään edelleen. Työ on huoltovarmuustoiminnan luonteen vuoksi haastavaa.

Toiminnan laadukkuudesta saadaan tietoa analysoimalla valmiussuunnittelun kattavuutta, toteuttamiskelpoisuutta ja ajallista tuoreutta. Näistä tekijöistä on asetettu tavoitteita HVK:n kanssa tehdyissä tulossopimuksissa. Tulossopimuksissa asetetut tavoitteet on pääsääntöisesti saavutettu. Huoltovarmuuskeskuksen toiminta on pitkäjänteistä ja hankkeet ovat monivuotisia. Huoltovarmuuden turvaamisessa korostetaan entistä enemmän kriittisen infrastruktuurin kasvavaa merkitystä ja ongelmien monimutkaistumista modernin yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Tämä muutos heijastuu myös tulossopimuksissa.

Kertomusvuoden aikana Valtiontalouden tarkastusvirasto aloitti tarkastuksen tekemisen Huoltovarmuuskeskuksesta. Tarkastusraporttiluonnos valmistui vuoden huhtikuussa. Työssä paneudutaan ennen kaikkea energiasektorin toimintaan.

3. Toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston rahoituslaskelma osoitti maksuvalmiuden kasvaneen runsaat 34 milj. euroa. Koska ylijäämää ei ollut huoltovarmuuden turvaamiseksi välttämätöntä pitää rahastossa ja koska rahastolle ei syntynyt tilikauden aikana uusia velkoja tai vastuita, valtioneuvosto

päätti rahaston tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä 24.4.2008 tulouttaa ylijäämän Huoltovarmuuskeskuksen johtokunnan esityksestä valtion talousarvioon.

Uhkien ei-ennustettavuuden vuoksi HVK:n tulee säilyttää riittävä maksuvalmius ja nopea organisatorinen reagointikyky yllätyksellisten tarpeiden varalta. Nykyinen rahastomalli on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi tässä suhteessa.